

یہ کہوونی ئومہتی ئیسلام

د. زاکیر نایک و: وریا عمر علی

يەكبوونى ئومەتى ئىسلام

نووسەر: دكتور زاكىرنايك

ومرگىپ: ورىيا عمر على

۱۴۳۸ كۆچى ----- ۲۰۱۷ زايىنى

❁ ناوی کتیب: یهگبوونی نومەتی ئیسلام

❁ نووسەر: زاگیر نایک

❁ وەرگیر: وریا عمر علی

❁ ناوی زنجیرە: بابەتە فیکرییەکان - ژمارە (۱۷)

❁ تیراژ: ۱۰۰۰

❁ نۆرەى چاپ: یەکمەم - ۲۰۱۷

❁ دیزاین: ناومندى رېنۆین

❁ قەبارە: ۲۱×۱۴

لە بەرپۆبەرایەتی گشتی کتیبخانە گشتییەکان ژمارەى

سپاردنى (۱۴۲) ی سالى (۲۰۱۷) پى دراوه

سەرچەم مافەکانى ئەم بەرهەمە پارێزراوه بۆ ناومندى رېنۆین ©

رېنۆین رېگە نادات بەبى رېگەوتن و مۆلەتى رېگە پېدان ئەم بەرهەمە بلاویکرتەوه

جا به لەجاپدانەوه و کۆپیکردنى بىت یا بەهەر شیوازىک تر

بۆیە رېنۆین بەمافى خۆى دەزانىت سەرپنچیکارىش پووبەرپووى سزای یاسایى بکاتەوه

ناومندى رېنۆین: ۰۷۵۱۱۴۰۸۸۶۸ - ۰۷۵۰۱۲۶۹۶۸۹ - ۰۷۷۰۱۹۲۲۷۴۹

Renwen۲۰۰۹@yahoo.com

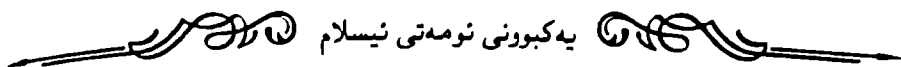
پێشهکی رێنۆین

له پاش سوپاس و ستایشی پهروهردگار، دروود و رحمت و بهرکهت ببارێت به سهر پێغه مبهری ئازیزمان تا روژی مهحشر.

خوێنه رانی ئەزیز ..

ئەم کتێبه ی بهر دهستت له بنچنه دا بریتیه له وتاریکی دکتۆر زاگیر نایک دهرباره ی "یە کبۆونی ئومەتی ئیسلام" که له دووتوی زنجیره کتێبه کانی ههگبه ی نایک ناوهندی رێنۆین بلای ئه کاته وه .

ئه زیزان، کاتێک پێغه مبهر (ﷺ) له ژياندا مابوو خۆی ولامی خه لکی ئه دایه وه ئه ویش به پشت بهستن به وهی خودایی، دوا ی وه فاتی ئازیزمان و زیاتر بلآو بوونه وه ی ئیسلام به جیهاندا، پرسیاره کان له هه مبه ر دهقه کانی شه ریه ت زیاتر و ژۆد تر بوون و له هه موو سنوره کانه وه ئاراسته ی هاوه لانی ئازیز و زانایان ئه کران، ئه وانیش به گوێره ی تیگه یشتنیان و به پشت بهستن به خودی دهقه کان وه لامیان ئه دانه وه، به لام به بۆنه ی بهر بلآوی

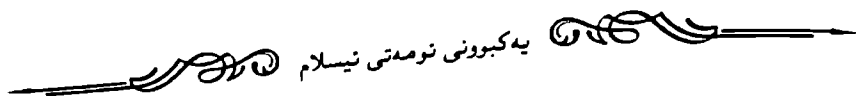
یە کبۆونی ئومەتی ئیسلام

ناوچه كان و كۆنه كردنه وهی فهرمووده كانی سهروه رمان، زۆر جار
 راجیایی له نێوان هاوه لّان و زانایانی پاش ئهوانیش سهری هه لّداوه،
 تا ئیستاشی له گه لّ بێت زانایان ویستوو یانه له سه ر تیگه یشتنیان
 بۆ ده قه كان هاو راییه ك بێته کایه وه، تاوه کو به هۆیه یه کپزی
 ئومەتی ئیسلام بپاریزێت .

ئه وهی جیی داخه له ناو میژووی ئیسلامیماندا به هۆی لیک
 تینه گه یشتن و جیبه جی نه رکردنی ئادابه کانی جیاوازییه کانمان،
 توشی چه ندان نه هامة تی و داخو ران بووین که تاوه کو ئیستا
 ئومەتی ئیسلامی پێوه ی ئه نالینێ .

ئه م کاره ی دکتۆر زاگیر نایک " به شیکه له وه ولّانه ی که له
 پێگه ی مه عریفیه وه ئه وه ئاراسته ی تاکی موسو لمان بکات که یه ک
 پزی و یه کبۆونی ئومەتی ئیسلام پێویسته له هه ره کاره
 پێشینه کانی تاکی ئیماندار بێت .

ناوه ندی پێنوین

یہ کبرونی نومه تی نیسلام

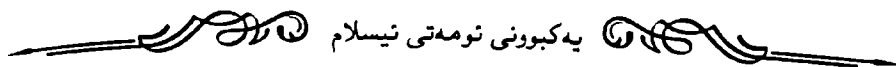
پیشہ کی نووسہ

الحمد لله، والصلاة والسلام على رسول الله و علي آله واصحابه
أجمعين، أما بعد: أعوذ بالله من الشيطان الرجيم، بسم الله الرحمن
الرحيم، واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا. رب اشرح لي صدري
ويسِّر لي أمري و احلل عقدة من لساني، يفقه قولِي.

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته...

یہ کبرون لہ نومه تی نیسلامدا بابہ تیکی گرنگ، بی وینہ، وہ زور
ہستیارہ. گرنگہ، چونکہ ہمہ موسولمانان دہزانن کہ
"یہ کبرون" نیہ لہ نومه تی نیسلامدا، بویہ بابہ تیکی زور گرنگہ.

بابہ تیکی بی وینہ یہ چونکہ وہک زور بہ تان ناگاداربن کہ زورینہ ی
وتارہ کانم مہ بہ ست پییان بانگہ وازکردنہ پووہ و مسولمان
ناموسولمانیش بہ بی جیازای، زیاتر دوو جور وتار پیشکش
دہ کہ م:

جۆرئك كه په يوه ندى به به راورد كړدى ئاينه كانه وه هه يه، بؤ
نمونه: ليكچون له نيوان هيندوسى و ئيسلامدا. ليكچوون له نيوان
ئيسلام و ئاينى گاودا.

محمد (دردى خوى لى بيت) له كتيبى پيرؤزى هيندوسيدا،
محمد (دردى خوى لى بيت) له زؤريه كتيبى پيرؤزه كاني
جيهاندا.

ئايا عيسا (سه لامي خوى لى بيت) خوايه؟ ئايا عيسا (سه لامي
خوى لى بيت) له خاچ دراوه؟ وه وتارى جؤراو جؤر.

ئهم وتارانه هه رچه نده پوويان له نا موسولمان بووه كه
زانباريان پى بدرئ له سهر ئيسلام و به راورد كړدى ئاين، ته نانه ت
سوديان به موسولمانانيش گهياندووه به گشتى بؤ بانگه واز كړدى له
نيوان برا موسولمانه كاندا. بؤيه بؤ ووتاره كان ئاراسته ي موسولمان
و نامسولمان كراون، كه واته وتاره كاني به راورد كړدى ئاينه كان بؤ
هه ردولايه.

یە کبۆونی نۆمەتی ئیسلام

جۆره کانی تری وتار که پیشکەشی دەکەم زیاتر لە سەر ئەر
بابەتانەن که پوودە دەن و بەهۆیانەوه میدیاکان هێرش دەکەن سەر
ئیسلام. بۆ نمونە: مافی ئافەرەت لە ئیسلامدا، یان خەڵک وائەزانی
ئەمڕۆ سەردەمی زانست و تەکنەلۆجیا یە ئیسلام بەسەر چوو
بۆیە "قورئان و زانستی سەردەم" م باس کردوو.

ئەم وتارانە ی گروپی دوو پەرویان هەیە: موسوڵمانان فێری
مافی ئافەرەت ئەکات لە ئیسلامدا مەعریفە یەکی زانستی ئەبەخشیت
دەربارە ی ئیسلام.

لە هەمان کاتدا موسوڵمانان فێردەبن دامەزراوەین سەر
ئایەنە کە یان ، لە راستی ئایەنە کە یان خۆش نوود بن.

چەند وتاریکی دیکەم پیشکەش کردوو کە تاییەتن بە
موسوڵمان، بۆ نمونە: "قورئان پێویستە بە تێگەشتنەوه
بخوێنرێتەوه". چونکە هەندێ لە موسوڵمانان ئەلێن پێویست ناکات
قورئان بە تێگەشتنەوه بخوێنرێتەوه بۆیە ئەم وتارەم پیشکەش
کردوو، لە ژێر ناوێشانی "دەعوە، یان وێران کردن" ئەم وتارانە

—————— ❦ —————— يەكپرونى ئوممىتى ئىسلام —————— ❦ ——————

بە تايىبەتى بۇ موسولمانان، ھەرچەندە ناموسولمانانىش سود
وەردەگرن، بەلام زياتر بۇ موسولمانانە.

بۆيە دەلىم بابەتى ئەمىز بىي وئەيە چونكە بە زۆرى بۇ
موسولمانانە، نا موسولمانانىش لەوانەيە سود وەريگري، بەلام بە
شىئەيەكى سەرەكى بۇ موسولمانانە، "يەك بوون لە ئوممەتى
ئىسلامدا".

بۆيە بابەتەكەم ھەستيارە چونكە جياواز لە بابەتەكانى ترم كە
بۇ موسولمانان بوون تەنھا بەشىكى بچوكى موسولمانان باوھريان
وايە كە پئويست ناكات قورپان بە تيگەيشتەوہ بخويئريئەوہ،
زۆريەشى باوھپى وايە كە پئويستە بە تيگەيشتەوہ بخويئريئەوہ.
ھەندى گروپى موسولمانان دەلئىن كە پئويست ناكات دەعوہ بكريت،
زۆريەشى باوھپى وايە كە پئويستە بكريت.

بەلام ئەم بابەتە "يەك بوون لە ئوممەتى ئىسلامدا" ھەستيارە
چونكە ھەريەككە لە ئيمە ئەگريئەوہ، جا ھەر جۆريكى موسولمان
بيت، دالوا لە ھەمووان دەكەم كە تگايە بە ورياييەوہ سەرنج بدەن

یہ کپوونی نوممہ تی ئیسلام

بۆ مه به سستی بابته که م. إن شاء الله پئی نیشاندەر ئه بیته وینه یه کی
پاستی ئیسلام .

له م بابته دا " یه ک بوون له ئوممته تی ئیسلامدا " له وانه یه
نه توانم هه موو لایه نه کان و چاره سه ره کان بخه مه پوو، به ئام هه ول
ئه ده م لایه نه سه ره کییه کان بخه مه به رچاو.

دکتور زاگیرنایک

ھۆكەرەكانى جىياوازى نىۋان موسولمانان

ھۆكارى يەكەم بۇ جىابوونەۋە لە ئومەتى ئىسلامدا، بە ھۆى ئەۋ
لايەنە جىياۋازانەيە كە ھەمانە. ھەرۋەھا قوتابخانەى جىياۋاز لە نىۋان
ئومەتى ئىسلامدا، لەۋانەيە پىتى بلىن مەزھەب يا مەصلەق يان
موصەللا. لە بەر ئەۋە ھۆكارى سەرەكى، يەكەم ھۆكار، گەرەترىن
ھۆكار، بە ھۆى ئەۋلايەنانەيە كە ھەن لە ئومەتى ئىسلامدا،
ھەرۋەھا قوتابخانەى جىياۋاز، مەزھەبەكان يان مەصلەقەكان يان
موصەللاكان. بەشىكى زۆرى وتارەكەم لە شىۋەى پرسىيارو ۋەللام
دەبىت كە زۆرىەى كات ئەپرسىرىن لە ژيانماندا.

بۆيە پرسىيارەكەم ھەرچىيەك بىت كە ئەيكەم، ھەرەكەسىك
ئەتۈانى ھەمان پرسىيار لە خۆى بكات، ھەرۋەھا ۋەللامى خۆشى
بداتەۋە، ۋە بگاتە ئەۋەى ھەرەكەسىك لە كۆيدا دەۋەستىت.
ھەرۋەكو زۆرىەتان ئەزانن كە كلىلى سەرەكى بۇ بانگەوز يان بۇ
چاكسانى، بە بۆچونى من لە قورئاندايە، لە ئايەتتىكى قورئان.
سورەتى آل عمران، ئايەتى ۶۴ دەفەرەمۆيت:

یەکیبونی نومه تی نیسلام

﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَامٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ
وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا
أَشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾

له نۆڤه ی وتاره کاندە ئاماژەم پێ یاوه که ئەم ئایەتە ی قورئان
ئەفەرموی (ئە ی ئەوانە ی که کتێبتان بۆ پەوانە کراوه وەرن بە
دەم بەرنامە یە که وه که هاوبە شه له نێوان ئێمه و ئێوه شدا، که سی
تر نه پەرستین جگه له الله، وه هیچ هاوه لێکی بۆ بریار نه دەن)
هەرچەندە ئاماژە بە ئەهلی کیتاب ئەکات، بە تایبەتی جوله که و
گاوری، ئەکریت ئاماژە بە هەر جوړیکی نا موسولمانیش بکات،
هیندۆسی بیّت یان یا بودی یان جاینی.

(وەرن بە دەم بەرنامە یە که وه که هاوبە شه له نێوان ئێمه و
ئێوه شدا) وه ئەگەر هەنگاوێک زیاتر بنێین، بە بۆچونی من بە سەر
نومه تی نیسلامیشدا ئەچەسپیت. کاتیەک جیاوازیمان هەیه له
نومه تی نیسلامدا، باشترین شت بریتییه له (وەرن بە دەم

به‌نامه‌یه‌که‌وه که هاوبه‌شه له نیوان ئیمه و ئیوه‌شدا) بۆیه ئم به‌شی ئایه‌ته‌که، به بۆچونی من ده‌توانریت بۆ ئیسلامیش به‌کار بهینریت وه باشتترین پێگه‌یه بۆ چاکسازی کردن (إصلاح)، بۆ راست کردنه‌وه‌ی موسولمانان که به‌ره‌و پێگه‌ی راست به‌رین. به شیوه‌یه‌کی ئاسایی کاتیک پرسیار له هه‌ر موسولمانیک بکه‌یت: "ئایا راستترین و باشتترین کتیب له ئیسلامدا کامه‌یه؟ باشتترین سه‌رچاوه‌ی زانیاری کامه‌یه له ئیسلامدا؟" ده‌لێت: "قورئان"ه، ماشاء‌الله. خه‌لاتی له سه‌ر وه‌رناگیریت، پرسیاریک ساده، وه‌لامیک ساده، که‌س ناپازی نییه.

به‌لام جاری هیچ گرنگ نییه.

پرسیاری دووهم: "سه‌رچاوه‌ی زانیاری کامه‌یه له دواي قورئان؟"

وه‌لاکه‌که‌ی بریتیه له: "حه‌دیت" ماشاء‌الله. دوان به‌بی جیاوژی. فه‌رموده‌ی پیغه‌مبه‌ر (درودی ی خوای لی بیت)، له‌وانه‌یه بلێن سوننه‌ت، له‌وانه‌یه بلێن هه‌دیت.

یہ کیرونی نومہ تی نیسلام

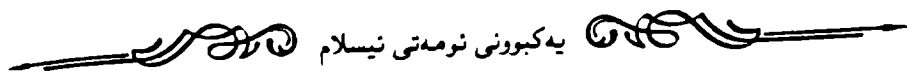
دوان بہ بیّ جیاوازی، ھموو کہ سیک پازیبہ، ھر جوریکی
موسولمان بیت، پازیبہ یہ کہم سہرچاوه قورٹانہ دوی ئوہش
فہرمودہ.

ٹیستا زوربہ مان ناگادارین کہ فہرمودہ کان جیاوازیان ھہ،
ھندیکیان "صحیح" ن کہ بہ ھیزن، پشت پاستکراوہن، ھندیکی
تریان "ضعیف" ن، ھندیکیان "موضوع" ن کہ تیکہ لاو
ھلبہ ستراون.

کام فہرمودہ یان پیویستہ موسولمان گوئیایہ لی بیت؟
"فہرمودہ ی صحیح" ما شاء اللہ.

سیّ پرسیار و وہ لاما کہ ھروہ کو خوی ئو مینیتہ وہ، جیاوازی
دروست ناکات، لہ ھر جوریکی موسولمان بپرسیت، سہر بہ ھر
گروپیٹک بیت، سہر بہ ھر لایہ نیک بیت، ھمان وہ لاما.

یہ کہم سہرچاوه بریتیہ لہ قورٹان، کہ لامی خوا، قسہ ی خوا،
سہرچاوه ی دووہم بریتیہ لہ وتہ کانی پیغہ مہر، ھدیثہ کان،
گیڑانہ وہ کانی پیغہ مہر.

یەکیبونی نۆمەتی نیسلام

سێیه‌میش، له‌ فهرموده‌کاندا ئه‌بێت گۆڤرایه‌لی کامیان بین،

فهرموده‌ی سه‌حیح.

دوو جۆر بیرکردنه‌وه‌ نییه‌ (وهرن به‌ده‌م به‌رنامه‌یه‌که‌وه‌ که‌

هاوبه‌شه‌ له‌ نیوان ئێمه‌و ئێوه‌شدا)

ئێستا به‌ پێی ئه‌م سێ وه‌لامه‌ زیاتر له‌ سه‌ر بابه‌ته‌که‌ ئه‌دوین.

به‌لام کاتی که‌ پرسیارێک له‌ موسوڵمانێک ئه‌که‌م که‌ سه‌ر به‌ کام

قوتابخانه‌یه‌ یان کام مه‌زه‌به‌، زۆربه‌ی خه‌لکی هیندستان پێم ئه‌لێن

"حه‌نه‌فی" ن، هه‌ندی که‌ له‌وانه‌یه‌ که‌ بلێن "شافیعی" ن، ئه‌گه‌ر بچمه‌

ده‌ره‌وه‌ی هیندستان ئه‌م پرسیاره‌ بکه‌م، جگه‌ له‌ "حه‌نه‌فی" و

"شافیعی" له‌وانه‌یه‌ بلێن "حه‌مه‌لی" م، یان هه‌ندی له‌وانه‌یه‌ بلێن

"مالیکی" م، به‌لام له‌ هیندستان زۆربه‌ی موسوڵمانه‌کان به‌ خۆیان

ئه‌لێن "حه‌نه‌فی" هه‌ندی که‌ش به‌ خۆیان ئه‌لێن "شافیعی"، می

دیکه‌ش هه‌ن به‌لام ئه‌م دووانه‌ سه‌ره‌کین.

بەكبۇرۇنى نۇمەتى نىسلام

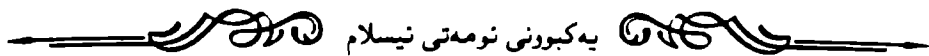
پرسىيارىكى ترم ھەيە: "برام بۆچى ھەنەفەيت؟ بۆچى شافىعى نەيت؟"

ئەو ۋەللامەى باۋە و پىم دەلەيت: "لەبەر ئەۋەى دايك و باۋكم ھەنەفەين، منىش ھەنەفەيم."

ئىنجا پرسىيار دەكەم: "ئەى ئەگەر باۋكت شافىعى بوایە؟" پىم دەلەيت: "زاكىرى برام، ئەگەر باۋكم شافىعى بوایە، منىش شافىعى ئەبووم."

ۋەللامەكە ئاسانە. دەلەيم: "زۆر باشە" تا ئىرە زۆر ئاسانە... "ئەى ئەگەر دايك و باۋكت موسولمان نە بونايە، چى دەبوويت؟"

ئىنجا بۆ ماۋەيەكى زۆر بىدەنگ دەبەيت. دەلەيم: "برام بۆ ۋەلام نادەيتەۋە؟" لەۋانەيە زۆر بە كزى ۋەلام بداتەۋە بلىت: "لەۋانەيە منىش ناموسولمان دەرىچوومايە." دەلەيم: "باشە ئەگەر تەمەنت ۳۰-۴۰ سال بوایە، ئىنجا ۋەلامت بدامايەتەۋە كە تۆ ناموسولمانەيت"، "ھىندۆسىت يا گاۋرەيت يا جۈلەكەيت يان جايىنەيت."

یه کبرونی نومه تی نیسلام

وه لّام نه ده یته وه: "ناموسولمانم له بهر نه وی باوکم ناموسولمانه

یا دایکم ناموسولمانه."

"نایا چاوپوشیت لی ده کری؟"

بی دهنگ ده بیته وه لّام ناداته وه.

ده لّیم نه گهر "بلّیت به لی، نه وه هه موو ناموسولمانه کان نه مرق

چاوپوشیان لی ده کریته، چونکه دایک و باوکی زۆربه یان

ناموسولمانن"، بۆ ماوه یه کی زۆر بیدهنگه... ئینجا دوی

بیرکردنه وه، وه لّامیکم نه داته وه "نه گهر خوا هیدایه تم بدات،

موسولمان ده بيم."

ده لّیم "باشه، نه گهر خوا هیدایه ته بدات، موسولمان نه بیته."

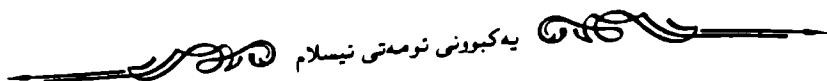
به لّام خوا له قورئاندا له سوره تی العنکبوت، نایه تی

٦٩ ده فه رمویت: ﴿وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ

که نه گهر هه ولّ به ده یته له پێگه ی خوادا، تی بکوشیت له پێگه ی

خوادا، خوا ده رگای خویت بۆ والا ده کات.

یەکیبونی نۆمەتی نیسلام

پێوانەکه ئەوێهیه که پێویسته هەول بەدەیت، ئەگەر هەول
بەدەیت، هیدایەتت دەدات، ئەمە بەلێنی خوایه.

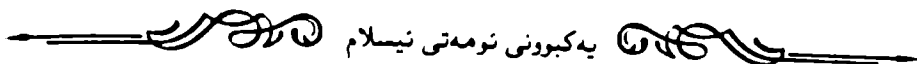
ئەگەر هەول بەدەیت لە پێگهی خوادا، خوا دەرگای خۆیت بۆ
دەکاتەوه.

کەواتە بنەماکه ئەوێهیه ئەگەر هەول بەدەیت، خوا دەرگای خۆیت
بۆ دەکاتەوه.

هەر وهکو دوینی و^۱ پۆژانی پیشتریش که ناموسولمانەکان دین و
دەلێن "من له خیزانیکی نا موسولمان له دایک بووم، خەتای من
چییه؟"

منیش پێم وتن، وه زۆربه تان دوینی له ویی بوون، بۆم سه لماندن
که باشه ئەگەر ئیستا نیسلام قبول بکهن، هەموو تاوانەکان تان
نەسپێنەوه، بۆیه هێشتا هەلتان له بەردەمدایه، زۆر ناموسولمانیش
موسولمان بوون.

۱. ئەم کتێبه وه رگێڕدراوی کۆپێکی "د. زاکیڕ نایک" ه، لێره دا زاکیڕ نایک ئاماژه به پۆژێک
بەر له پێشکەش کردنی ئەم وتارە دەکات.

كەواتە بىنەماكە ئەۋەپە كە پىۋىستە ھەول بەيت.

بۆيە كاتىك بە ناموسولمانىك دەلىت، كە پىۋىستە ھەول بەيت
بۆ ئەۋەپە "ھەق" بدۆزىتەۋە. ئەگەر ناموسولمانىك بىت و بىت
"بۆچى تۆ موسولمانىت؟"

تۆش ۋەلام بەيتەۋە "لە بەر ئەۋەپە باۋىك موسولمانە."

بىت ئەلى "ھەولت داۋە؟"

"ھەولت داۋە ۋە راستىيەكەت دۆزىۋەتەۋە؟"

كەواتە ئەبىت بە ئەركىك، كە بخوئىتەۋە لە سەر ئىسلام، كە بە

ئىجبارى قورپان ۋە ۋەرمودە بخوئىتەۋە.

بۆيە ئەگەر بۆ ناموسولمانىش بىت، موسولمانىش ئەگرىتەۋە، ۋە

تەنانەت ئەبىت تۆش ھەول بدەيت بۆ "ھەق".

سوپاس بۆ خوا دايك ۋە باۋىكتان ھەنەق ۋە شافىيەين، بەشىكن لە

موسولمانان. ۋە دايك ۋە باۋىكى منىش موسولمانان، سوپاس بۆ خوا،

بۆيە ئىمەش موسولمانان. بەرەكەتى خاۋە، الحمدلله.

نایا چوار مەزە بە کە کامیان راستن؟

ئینجا پرساریکی تری لی دە کە م:

"برام تو ئە ئیت کە حەنە فیت، کامیان باشتەر؟ حەنە فی

باشتەر، یان شافیعی؟"

هەروەکو پرساریکی سادە، کامیان باشتەر؟ حەنە فی یا

شافیعی؟

زۆریە ی مسوڵمانان دە ئین: "هەر چواریان لە سەر حەقن. هەر

چوار مەزە بە کە دروستن."

ئەمە وە ئامە باوە کە یە کە زۆر دەوتریت، هەر چوار مەزە بە کە،

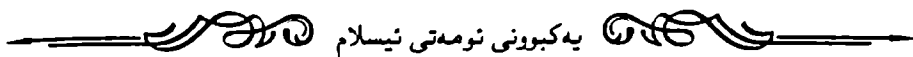
حەنە فی، شافیعی، مالیکی، حەنبەلی، هەر چواریان راستن.

پەنگە هەندیک بلین حەنە فی راستە، یان هەندیکی تر بلین

شافیعی راستە، بە ئام زۆرینە دە ئین هەر چوار مەزە بە کە لە سەر

حەقن، هەر چوار مەزە بە کە راستن. خۆتان ئە زانن کە ئەم

پرسیارانە لای هەمووان ئاشنایە، ئەوەندە قورس نین.

ئىنجا پرسىيارىكى تر دەكەم "برام لە مەزەبەكەى تۆدا،
مەصلەقەكەى تۆ، لە موصەللاکەى تۆ، لە مەزەبەى "حەنفى" دا
ئەگەر پىاویك دەستىوئىزى ھەبىت، بە رېكەوت بەر ئافرەتېك كەوت،
يان ئافرەتېك بەرى بکەوئیت، دەستىوئىزەكەى ئەمىنئیت یان
دەستىوئىزەكەى نامىنئیت؟ خۇمان ئەلئین دەستىوئىزەكەى ئەشكى
یان دەستىوئىزەكەى ناشكىت "دەستىوئىزەكەى ئەشكى یان
ناشكى؟"

حەنەفىيەكە دەلئیت: "لە مەزەبەى حەنفى دا، دەستىوئىزەكەى
ناشكىت."
دەلئیم: "باشە."

با بچین بۆ پرسىيارىكى تر: "لە موصەللاى شافىعى دا، یان
مەزەبەى شافىعى دا ئەگەر پىاویك دەستىوئىزى ھەبىت، بە رېكەوت
بەر ئافرەتېك بکەوئیت، یان ئافرەتېك بەرى بکەوئیت،
دەستىوئىزەكەى دەمىنئیت یان دەستىوئىزەكەى نامىنئیت؟
دەستىوئىزەكەى دەشكىت یان نا؟"

یه کپورنی نومتهی نیسلام
وه لآمه که بریتیه له ما شاء الله.

هه مووتان ده زانن.

پرسیاریکی ساده، وه لآمیکی ساده، ده ستنویژه که نه شکێ.

هیچ قورسییه کی تیا نییه، تا ئیستا پرسیاره کان ئاسانن. له

موصه لای شافیعی یان له مه زه بهی شافیعی دا ده ستنویژه که
ده شکێ.

پرسیاریکی تر که دیسان زۆر ساده یه.

ده پرسم: "برای نه زیزم، ده کریت هه ردوکیان له هه مان کاتدا

پاست بن؟ که ده ستنویژی موسولمانیک ده شکیت که به ریکه وت

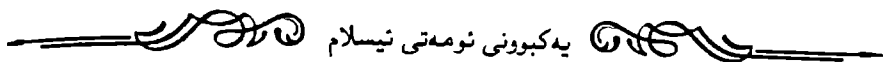
به ر ئافره تیک بکه ویت، ده ستنویژی موسولمانه که ی تر ناشکیت که

به ریکه وت به ر ئافره تیک بکه وی؟"

"ده کریت هه ردوکیان له هه مان کاتدا پاست بن؟"

من نالیم کامیان پاسته، بۆ نه وهی که کامه یان پاسته، پیویسته

زانیاریت له سه ر قورپان و فه رموده هه بیته.

پرسیاره که م ساده یه: "ده کریت هه ردووکیان له هه مان کاتدا
راست بن؟"

پرسیاریکی ساده، وه لامیکی ساده، خه لاتی له سه
وه رناگیریت!

ئه گه ر پرسپاریکتان لی بکه م، ماموستایه ک به قوتابیه کانی
ده لیت $2+2=5$.

ماموستایه کی تر به قوتابیه کانی ده لیت، $2+2 \neq 5$.

ده کریت هه ردوو ماموستاکه له هه مان کاتدا راست بن؟

به لی! ئه گه ره کیک بیرکاری نه زانیت، له وانه یه بلیت: "به لی."

قسه ی نه و براهه م قبوله، ئه وکه سه ی که بیرکاری نازانیت،
له وانه یه بلیت به لی.

هه موو ئه وانه ی بنچینه ی بیرکاری ده زانن، ته نانه ت سه ره تایان
خویند بیت، ده لیت: "نه خیر."

بۆیه هه موو که سی ده زانیت که $2+2$ ده کاته 4.

یە کێڕۆنی نۆمەتی نیسلام

کەواتە پرسسیاری یە کەم "مامۆستایەك دەلێت $2+2 \neq 5$ ،
مامۆستا کە ی تر دەلێت $2+2 = 5$."

ئەکرێت هەردوکیان لە هەمان کاتدا پاست بن؟ وەلامە کە ی
بریتیه لە "نەخیر".

ئاسانە ... !

پێموایە زۆربەتان ئەوە نەتان خویندوو.

بەلام ئەگەر پرسسیاریکی تۆزێك قورستان لێ بکەم:

ئایا $275 * 625$ دەکاتە ۱۰۰۰۵۲۵؟

مامۆستایەك ئەمە بلێت، مامۆستایەکی دیکەش دەلێت:

$275 * 625$ ناکاتە ۱۰۰۰۵۲۵.

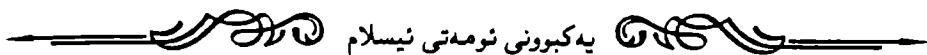
ئەکرێ هەردوکیان لە هەمان کاتدا پاست بن؟!؟

"نەخیر"

پێویست ناکات ببی بە زانای بیرکاری. ئەگەر پرسسیارت لێ بکەم

کە کامیان پاستە، پێویستە ئامیزی ژمێرەرە کەت (حاسبە)

دەربێنیت و حسابی بکەیت.

ئەگەر بیرکاریش نەزانیت بەلام لە لۆجیک بزانیت، یەکیک بلیت
دەکاتە ۱۰۰۰۵۲۵، ئەوی کەش بلیت ناکاتە ۱۰۰۰۵۲۵.

ئەگەر ژمێرەریش لا نەبێت بیرکاریش نەزانیت، هەردوکیان
ناکری بەیەکەوہ پاستبن.

بۆ ئەوہی بزانیت کام مامۆستایەیان پاستە، کێ پاستە، دەبێت
ژمێرەرێک دەربینیت و پەنجە بنییت بەدوگەمەکاندا و ئینجا وەلام
بدەیتەوہ، کە یەکەمیان یان دووہمیان پاستە.

باشە ھارپایت لەگەلم؟

ماشاء اللہ، بۆیە بەھەمان جۆر کە بوتری، کێ پاستە، یان کام
مەزھەب پاستە، حەنەفی یان شافعی.

"ئەکری ھەردوکیان بەیەکەوہ پاستبن؟" وەلامە کە "نەخیر"ە.

بەلام کام مەزھەبەیان پاسترە، وەلامە کە چییە؟ ھەمان
وەلامە.

به کبودنی نومتهی نیلام

پیویسته لئی بکۆلینه وه له سه رچاوه پاسته کان، ژماره یهك بریتیه له "قورئان" ژماره دوو بریتیه له "فهرموده" پاسته کان.

بۆیه ئیستا ئەم وه لآمه، كه کامیان پاسته حه نه فی یان شافیعی، هه موو كه س نازانیّت، مه گه ر كه سیك له پێگای خوادا هه ولیدابیت و كۆششی كردبیت.

پیویسته هه ولّ بدات و پاستیه كه بدوزیته وه.

ئیستا نه گه ر قورئان بخوینینه وه، باس كراوه له قورئاندا له سوپه تی المائدة، ئایه تی ژماره ٦ ده فه رمویت:

﴿يَتَأْتِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ يَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَٰكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١﴾﴾

—~~~~~ يەكپۈرۈنى نۆمەتى نىسلام ~~~~~—

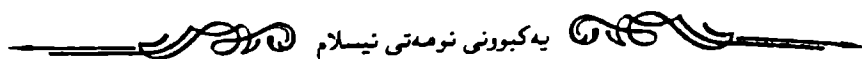
(ئەي ئەوانەي باوەرپەن ھېناو، كاتىك ھەستان بۆ نوپۇز،
دەموچاوتان بىشۇن، ۋە دەستەكانتان تا ئانىشكەتان، دەستى تەپ
بېنن بە سەرتاندا، قاچەكانتان بىشۇن تا قولەپى.)

ۋاتە دەبىت دەستىنوۋىز بگىرىت لە پىش نوپۇز.

(ۋە ئەگەر لەشتان گران بوو، ئەۋە خۇتان خاۋىن بگەن، خۇتان
بىشۇن) ئايەتەكە بەردەوام ئەبىت، (ئەگەر نەخۇش بوون يان لە
سەفەردا بوون، يان لە دۋاي دەست بە ئاۋگەياندىن، يان بەر
ئافرەتتىكى { نا مەحرەم } كەۋتبوون، ۋە ئاۋتان دەست نەكەۋت،
خاكىكى پاك يان خۇل بېھىنن بە پوخسار ۋە دەستاندا)

باسى تەيموم دەكات، ئەگەر ئاۋنەبوو، تەيموم بگەن.

بۆيە بە پشت بەستن بەم ئايەتەي قورئان كە ئەفەرموۋىت ئەگەر
ئافرەتتىك بەرت بگەۋىت، ئەگەر بەر ئافرەتتىك بگەۋىت، وشە
عەرەبىيەكە "لمس" ە پەگى وشەكە "مس" يە.

بە پشت بەستن بەمە، ئەگەر ئافرەتێك بەر تۆ بکەوێت، یان تۆ بەر ئافرەتێك بکەوی، پێویستە دەستنویژ بگریت.

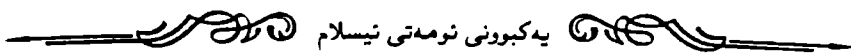
ئەگەر ئاویش نە بوو پێویستە تەیموم بکەیت، یا خۆت بشۆی.
خۆ شۆردن، یا دەستنویژ، یا تەیموم، سێ ھەلبژاردەیه.
ئەگەر ئاو نەبوو تەیموم.

ئێستا ئەگەر وشەی "مس" وەرگرین، دوو مانای ھەیە، ئەگەر سەیری فەرھەنگ بکەین کە "مس" مانای چیه، دوو مانای ھەیە:
یەکیك "بەرکەوتنی ئاسایی" یە، ئەوی تر "جیماع".

بۆیە ئەم دوو ئیمامە مەزنە، زانای مەزن بوون.
ئیمام ابو حنیفە (خوای لی پازی بیّت)، ئەو مانایە وەرگرتووە کە جیماع بیّت، ئینجا ئەو دەستنویژە کە خۆشۆردنی ئەوێت،
واجب ئەبیّت.

"مس" ھەکی کە باس کراوە، جیماعە.
بۆیە ئەگەر تەنھا بەر ئافرەتێك بکەوی دەستنویژە کە ناشکێت.

يەكپۈرۈنۈ نۇمەتى نىسلا

ئىمام شافىئى (خوۋاى لى پازى بىت)، ئەو مانايەى وەرگرتوۋە
بەرگەوتنى ئاسايىيە .

"مس" دوو ماناي ھەيە . بۆيە بەرگەوتنە ئاسايىيەكەى
وەرگرتوۋە .

كەواتە بە پىيى بىرگەوتنەوۋەى قوتابخانەى ھەنەفى، جىماع
دەستىۋىژ ئەشكىنەيت . بەرگەوتنى ئاساي دەستىۋىژ ناشكىنەيت .

بە گوپرەى بىرگەوتنەوۋەى قوتابخانەى شافىئى، تەنات
بەرگەوتنى ئاسايىش بۆ ئافرەت دەستىۋىژەكە ئەشكىنەيت .
دەستىۋىژەكە نامىنەيت .

ئىستا "مس" دوو ماناي ھەيە، ھەريەكەيان مانايەكى
وەرگرتوۋە .

بەلام باشتىن پونگەوتنەوۋە بۆ قورئان، قورئان خۆيەتى .

ئەگەر لە قورئان نەت دۆزىيەوۋە، بچۆ بۆ سەرچاۋەى دووم كە
فەرمودەيە .

یہ کیبونی نورمہ تی نیسلام

بہ لّام کاتیک بہ ئایہ تہ کانی تر دا ئہ گہ ریین، ئہ گہ ر سورہ تی
ال عمران بخوینینہ وہ، ئایہ تی ژمارہ ۴۷ دہ فہ رمویت:

﴿قَالَتْ رَبِّ اَنۡیْ یَّکُوۡنُ لِیْ وَلَدٌ وَلَمۡ یَمَسِّنِیۡ بَشَرًاۙ قَالَ کَذٰلَکَ اَللّٰهُ یَخْلُقُ مَا یَشَآءُۚ اِذَا

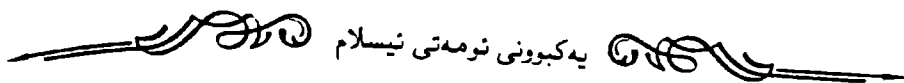
قَضٰۤیۡ اَمْرًاۙ فَاِنَّمَا یَقُوۡلُ لَہٗ کُنۡ فَیَکُوۡنُ ﴿۱۷﴾﴾

واتہ: ئہ وسا مہریہ م وتی: پەر وەر دگارا، جا چۆن من مندالم
دہ بیئت: خو کہ س تو خنم نہ کہہ وتووہ، (جوبرہ ئیل فہ رمووی):
ویست و فہرمانی خوا ہہ روایہ و چی بویت، دروستی دہ کات،
ہہر کاتیک شتیکی بویت تہنہا پیی بلئی ببہ، دہستبہ جی دہ بیئت.
وشہی "مس" لہ وییش ہہیہ.

باسی چیروکی مہریہ مہ (خوای لی پازی بیئت)، کاتی جوبرہ ئیل
ہات و پہ یامہ کہی پیدّا، کہ "تو کوپیکت نہ بیئت."

وہ لّامہ کہی حہ زرہ تی مہریہ م (خوای لی پازی بیئت) لہ سورہ
ال عمران، ژمارہ ۳ ئایہ تی ۴۷ (چۆن منالم ئہ بی کہ ہیچ پیاوئک
بہرم نہ کہہ وتووہ)

ہہ مان پہ گی وشہی "مس" لہ ویڈا ہہیہ.

ئىستا ھەركەسىڭىز بىت تىدەگات، كاتىڭ ھەرىم (خوای لى
پازى بىت) كە دەلىت: (چۆن مىندالم دەبىت لە كاتىڭدا ھىچ پىاويڭ
بەرم نەكە وتوۋە ؟)

كە ئەمە واتە جىماع، نەك بەركە وتنى ئاسايى.
چونكە ئەگەر يەككە بە ئاسايى دەست لە ئافرەتتەكە ۋە بدات،
مىنالى نايىت، بەلام بە جۆرەكەى تر، ھەلى ئەۋە ئەبىت كە مىنالى
بىت.

بۆيە دەلىت (چۆن مىندالم دەبىت كە ھىچ پىاويڭ بەرم
نەكە وتوۋە ؟)

لە ۋەلامى ئەمە شدا (كاتىڭ خوا شتتەكى بويىت دەفەرمويىت بىە،
دەبىت.)

لە قورئاندا باسەكە درىژە، بەلام وشەى "مس" واتە جىماع.
زىاد لەمە، كاتى فەرمودەى پىغەمبەر (درودى خوای لى بىت)
دەخوئىنە ۋە، ئەگەر گومانىڭ ھەبىت، ئەگەر نەتوانىن لە ئايەتەكانى
قورئان تىبگەين، پىويستە بېۋىن بۆ سەرچاۋەى دوۋەم كە فەرمودەى، ۋە
بگەپىن بە دواى فەرمودەى كەدا كە صەحىح بىت.

یہ کبوتری نومہ تی نیسلام

فہرمودہ یہ کی صہ حیجی "أبو داود" بہرگی ۱ لہ کتیبی صلاة،
بہ شی ۷۰، عائیشہ (خوای لی پازی بیّت) دہ فہرمویّت:

"جاریک پیغہ مبر یہ کیّک لہ خیزانہ کانی ماچ کرد و چوو بۆ نویژ
کردن، دہ ستنویژی نہ گرت. بۆیہ "عوروه" (خوای لی پازی بیّت)
پرسی: ئه بئی کیّ بئی جگہ لہ تو؟ بہ حہ زرہ تی عائیشہ ی وت. وہ
حہ زرہ تی عائیشہ ش پیکە نی، وهك ئه وه ی دهریخات که عائیشہ ی
ماچ کردووه."

کہ واتہ فہرمودہ ی صہ حیجی "أبو داود" کہ بہ صہ حیج پۆلین
کراوہ لہ لایەن شارەزاییانی فہرمودہ وه، ھەروەھا "شیخ ناصر
الأبانی"، دہ فہرمویّت:

کاتیّک پیغہ مبر (درودی خوای لی بیّت) دہ ستنویژی ھەبوو،
خیزانہ کہ ی خوای (عائیشہ) ی ماچ کرد، وہ چوو بۆ نویژ، بئی
ئەوہ ی دہ ستنویژ بگریتہ وه.

ئەمە دەری دەخات کہ بەرکە وتنی ئاسای دہ ستنویژ نا

شکینیت.

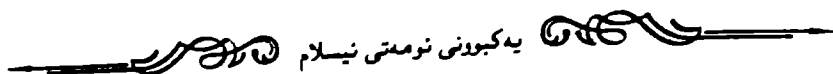
زۆر فەرمودەى سەحیحى لەم شیۆه هەن.

تەنانت ئەگەر فەرمودەى سەحیحى بوخارى بخوینینهوه، لە
بەرگی ١، فەرمودەى ژماره ٥١٩ دا باس کراوه که عائیشە (خوای لی
پازی بیّت) دە یگێژیتە وه که: "من له نێوان پێغه مبهرو قیبله دا بووم
کاتی پێغه مبهرو نوێژی ئە کرد، پیش ئە وهی بجێته سوجدە، پالی
دەنا بە قاچمه وهو منیش قاچم لادەبرد."

مانای وایه که پێغه مبهرو (درودی خوای لی بیّت) دەستی بهر
قاچی عائیشە ده که ویت (خوای لی پازی بیّت) و بهردهوامیش ده بیّت
له نوێژکردن.

مانای وایه که بهرکه وتنی ئاسایی ده ستنوێژ ناشکێنیت. چه ندین
فەرمودەى سەحیح هەن بۆمان دە سه لمێنن که بهرکه وتنی ئاسایی
ده ستنوێژ ناشکێنیت.

ئێستا ده پرسم: کامیان راسته؟ بۆچوونی ئیمام ابو حنیفه یان
بۆچوونی امام شافعی؟ ئیمام ابو حنیفه. چونکه بۆچوونی ئەو
له گەل قورئان و فەرمودەى سەحیح یه که ده گرێت. یه که

دەپرسىت: مەبەستت ئەو يە ئىمام شافىئى ھەلە بوو؟ سەيركەن
 ئىمە پىز لە ئىمام شافىئى دەگرىن (خوای لى پازى بىت). پىزى
 دەگرىن، بەرپىزە لەلامان، ۋە خۇشمان دەۋىت. پىقەمبەر
 دەفەرموئىت ھەر زاناياك بۆچوونىكى ھەبىت، لەپاش لىكۆلىنە ۋە،
 ئەگەر بۆچوونەكەى راست بىت، دوو پاداشت ۋەردەگرىت، ئەگەر
 بۆچوونەكەى ھەلەبىت، يەك پاداشت ۋەردەگرىت. ھەر زانا يەك
 ھەتۋايەك بدات، يان بۆچوونىكى ھەبىت، ئەگەر راست بىت، دوو
 پاداشت ۋەردەگرىت، بەلام ئەگەر ھەلەبىت، يەك پاداشت
 ۋەردەگرىت.

من ناليم كە ئىمام شافىئى (خوای لى پازى بىت) زىرەك نەبوو،
 بەلكو زۆر زىرەك بوو، زۆر زانىارى ھەبوو. بەلام دەبىت بزانين
 كە لەسەردەمى ئىمام ئەبو حەنىفە، لەگەل ئىمام شافىئى (خوایان
 لى پازى بىت) ھەموو فەرمودەكان كۆنەكرا بوونە ۋە. كۆكردنە ۋەى
 فەرمودەكان پىشتەر دەسى پىكردبوو، بەلام دواتر تەۋاوكرا. بۆيە
 لەوانە يە ئەم فەرمودەى ئەبو دلۇد، بەرگى ۱، بەشى ۱۷، ژمارە

۱۷۹، ههروهه ها فهرموده ی سه حیجی بوخاری بهرگی ۱، ژماره ۵۱۹
 نهگه شتین به ئیمام شافیهی. بۆیه له بهر ئه وهی نهگه شتون پیتی،
 ئه وه کیک له دوو ماناکه ی وه رگرتووه. یان جیماع، یان بهرکه وتنی
 ئاسایی، که بهرکه وتنی ئاسایی وه رگرتووه. نهک بههوی ئه وهی که
 زیرهک نه بووه، به لکو بههوی ئه وهی که ئه م فهرمودانه ی
 پینه گه شتووه.

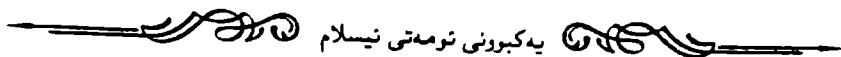
بۆیه به پشت به ستن به زانیارییهکانی ئه و، که پشتی به قورئان
 به ستووه، ده کریت ههردوو ماناکه ی هه بیته که یه کیکانی
 وه رگرتووه. نهک ئه وهی به مه بهست هه له ی کرد بیته. ئیمه ده لیین
 ئه م فهرمودانه ی پی نهگه شتون. با باسی نمونه یاکه تر بکهین،
 پرسیاریک ده که م: "ئایا له نویژا، له نویژی دهنگی بهرز (جهري)،
 وهک نویژی به یانی، ئیواره و خه وتنان. دوا ی ئه وهی ئیمام
 سوره تی "الفاتحة" تهواو دهکات، به گویره ی مه زه بی حه نه ف،
 نویژخوینه کان پیویسته به دهنگی بهرز بلین نامین یاخود نا؟"

به کبونی نومه تی نیسلام

به بۆچوونی ئیمام ئەبو حنیفە، بەگوێزە ی مەزەبی حەنەفی،
پێویست ناکات بە دەنگی بەرز بلیت "ئامین" دای ئەو ی ئیمام
سورەتی الفاتحة تەواو دەکات لە نوێژی دەنگی بەرزدا. بەلام بە
بۆچوونی ئیمام شافعی (خوای لی پازی بیست) ئایا پێویستە
نوێژخوێنان بە دەنگی بەرز بلیت ئامین یان نا؟ وەلامە که: "بەلی."
ئاسانە، هەموو کەسیک دەیزانی.

لە مەزەبی حەنەفیدا پێویست ناکات بە دەنگی بەرز بلیت
ئامین، لە مەزەبی شافعییدا پێویستە بە دەنگی بەرز بلیت ئامین
لە نوێژی بەیانی، ئیوارە و شەواندا. کامیان پاستە؟ ئەگەر نازانیت،
پێویستە بچیت بۆلای قورئان و فەرمودە. هیچ ئایەتیک لە قورئاندا
نادۆزینەوێ که بلیت پێویستە بە دەنگی بەرز بلیت ئامین یاخود
نا. بۆیا ئەچینە لای سەرچاوەی دوویم که فەرمودە ی صحیحە.
ئێستا کاتی که فەرمودە ی صحیح ئەخوێنەوێ، لە صحیحی
بوخارییدا باسکراوە، لە بەرگی ١، پەرتوکی آذان، فەرمودە ی ژمارە
٧٨٠، پێغەمبەر (درودی خوای لی بیست) دەفەرموێت:

یە کبرونی نومه تی نیسلام

"کاتیک ئیمام لە پاش خویندنی الفاتحة بە دەنگی بەرز دەلێت
 ئامین، ئێوەش بلێن ئامین، چونکە فریشتە لەم کاتەدا دەلێت
 ئامین. ئەگەر پێک بکەوێ و لە گەڵ ئامینی فریشتەکاندا بلێن ئامین،
 خوای گەورە لە گوناھی لەوەوبەری خۆش دەبیّت"

فەرمودە یەکێ تر لە صەحیحی بوخاری بەرگی ١، پەرتوکی
 آذان، ژمارە ٧٨١، پێغەمبەر (درودی خوای لی بیّت) دەفەرمویت:
 "ئەگەر ئامینی هەركەسیکتان یە کبگرن لە گەڵ ئامینی هەركام
 لە فریشتەکان، هەموو گوناھەکانی پێشتری دەسپێتەو."

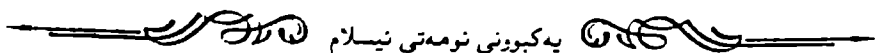
صەحیحی بوخاری، بەرگی ١، پەرتوکی آذان، ژمارە ٧٨٢،
 پێغەمبەر (درودی خوای لی بیّت) دەفەرمویت:

"دوای ئەوێ ئیمام دەلێت غیرالمغضوب علیهم ولا الضالین،
 بە دەنگی بەرز بلێن ئامین. وە ئەگەر ئامینەکان یە کبگرن لە گەڵ
 ئامینی فریشتەکان، هەموو گوناھەکانتان دەسپێتەو." ئیستا سێ
 فەرمودە ی صەحیحی بوخاریم باسکرد کە پێویستە بە دەنگی بەرز
 بلێت ئامین لە دوای سۆرەتی الفاتحة. بە هەمان شیوە، لانی کەم

شەش فەرمودە هەبە لە صەحیحی موسلیمدە. ئەگەر صەحیحی موسلیم بخوینێنەو، بەرگی ١، پەرتووکی صلا، فەرمودەی ژمارە ٨١١ بۆ ٨١٦، کە شەش فەرمودەی صەحیحی موسلیمە کە دەلێن پێویستە بە دەنگی بەرز بڵێن ئامین. نو فەرمودەی صەحیح کە دەلێن پێویستە بە دەنگی بەرز بڵێن ئامین. ئیستا دەپرسم: "کامیان پاستە؟ مەزەبی حەنەفی یاخود مەزەبی شافعی؟" مەزەبی شافعی. سادە، چۆن گرت لە گەڵ قورئان و فەرمودەی صەحیح، گوێزێتی ئەو بکە. سادە.

ئێستا با بێینە سەر پرسیارە کە. پرسیارێ بە کەم کە ئایا دەستنوێژ دەشکێت یان ناشکێت کاتی کە پیاوی بەر پێکەوت بەر ئافەرەتێک دەکەوێت، یان ئافەرەتێک بە پێکەوت بەر پیاویک دەکەوێت. ئێستا با وادانێ ناموسولمانێک دەبێت بە موسولمان و لێم دەپرسی: "زاکیری برام، ئەگەر ئافەرەتێک بە پێکەوت بەر بکەوێ یان بە پێچەوانەو کە دەستنوێژم هەبێت، دەستنوێژە کەم دەمێنێت یان نا؟ منیش لێ پرسم: جاری باوکی تۆ حەنەفییە یان

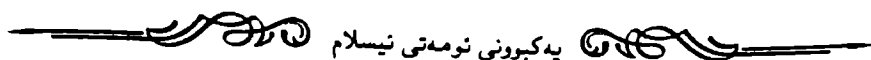

به کبودنی نومه تی نیلام

شافیعی؟ نه و باوکی موسولمان نیه. بویه وه لآمدانه وه نه بی به پیی
قورئان و فهرموده ی صه حیح بیئت. کاتیکیش له قورئان و
فهرموده ی صه حیح ده کۆلینه وه، بۆمان دهرده که وی که
ده ستنویژه که ناشکیئت، به بی پشتبهستن به وه ی که نه که سه له
چ دۆخیکه وه هاتووه. یان یه کێک بیئت و پیم بلی: سه یرکه زاکیری
برام، ئیمام حه نه فی هه ندی چه وری له سه ر پیسته که ی بوو، به لآم
ئیمام شافیعی چه وری پیوه نه بوو، بویه ده ستنویژی حه نه فی
ناشکیئت به لآم ده ستنویژی شافیعی ده شکیت. نه گهر که سیك
هۆکاریکی زانستیم بداتی، له وانه یه بیریکی لیبه که مه وه، نه گینا
له مجۆره شتانه نیه که پیستی ئیمام حه نه فی جیاواز بووبیئت و
پیستی ئیمام شافیعی جیاواز بووبیئت. پیویسته بگه رپینه وه لای
خوا و پیغه مبه ره که ی. کاتیکیش ده کۆلینه وه له قورئان و
فهرموده ی صه حیح، وه لآمه که مان ده ست ده که ویئت. دیسان
که سیك پرسیار ده کات که پرسیار ی دووه مه که ئامین به ده نگ ی
به رز بوتریئت که ئیمام شافیعی پاسته، وه لای مه زه بی حه نه فی

یەکیبۆونی نۆمەتی نیسلام

بەدەنگی بەرز نەوتریت، مەبەستت ئەوێه ئیمام ئەبو حەنیفە هەلە
بوو، یان زانیاری نەبوو؟ پەنا بە خوا. ئیمام ئەبو حەنیفە (خوای
لی پازی بیّت) زانیایەکی مەزن بوو، خۆشمان دەوێت، پێزی
دەگرین. بەلام نەك ئەوێه بە مەبەست هەلە کردی، بەلكو
لەوانەیه ئەم فەرمودانەى كه باسم كردن لە صحیحى بوخارى،
بەرگی ١، ژمارە ٧٨١ و ٧٨٢، ھەرۆھا ھەدیشى صحیحى
موسلیم، بەرگی ١، ژمارە ٨١١ بۆ ٨١٦، لەوانەیه پێى نەگەشتن.
ھەرۆھو پیشتر باسمکرد، کاتى كه پیغەمبەر لەژاندا بوو،
قورئان تەواو بوو بەچاودیتری خۆى. سوپاس بۆ خوا قورئان تەواو
بوو. ئەوەندەشى پەيوەندى قورئانەو ھەبى، بۆچوونى جیاواز
نیه. بەلام پیغەمبەر ھانى كەسى نەداو ھە ھەمۆدە بنووسنەو
نەو ھەك تیکەلى قورئان بیی. دواتر لەپاش وەفاتی پیغەمبەر، کاتى
خەلك شتیان دەووت بەناوى پیغەمبەر ھەو ھەو نەو نەو تەبوون. بۆیە
بیریان کردەو ھەو ھەو لی بکۆلنەو ھەو ھەو قسەى پیغەمبەر یاخود نا.
بۆیە کۆکردنەو ھەو ھەمۆدە لەپاش وەفاتی پیغەمبەر ھەو ھەو
پیکرد.

یہ کیرونی نومہ تی نیسلام

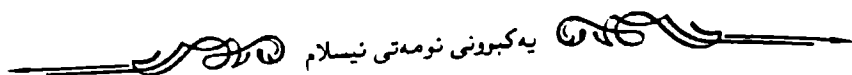
ہر وہا لہ کاتی ئم چوار ئیمامہ مہ زنہ دا، ئیمام ئہ بو حہ نیفہ،
 ئیمام مالیک، ئیمام شافعی، ئیمام ئہ حمہ دی کوری حہ نبہل، خوا
 لہ مہ موویان پازی بیٹ، ہیشتا بہ ردہ وام بووہ، تہ واو نہ کرابوو،
 دواتر ئیمام بوخاری ہات، پاشان ئیمام موسلیم، ئہ بو داود،
 ترمیذی، دواتر پاش وہ فاتی چوار ئیمامہ مہ زنہ کہ زیاتر
 پیکختنیان بؤکرا. بؤیہ بہ پیئی ئہ و زانیاریانہ ی ہہ یانبوو،
 بؤچوونی خویان دہوت. یہ کیک لیم دہ پرسیت: "زاگیری برام، یانی
 تو لہ ئہ بو حہ نیفہ زیرہ کتریت؟ زاگیری برام، یانی تو لہ ئیمام
 شافعی زیرہ کتریت؟ خوا لہ ہر دووکیان پازی بیٹ. "
 دہ لیم: "نہ خیر. ہر ہیچ. بہ راورد بہ وان ہر ہیچ نیم. ئہ وان زور
 نزیکتربوون لہ پیغہ مہرہ وہ. ما شاء اللہ لہ زانستہ کہ یان. ناتوانین
 بہ راوردی ئیمانہ کہ یان بکہین لہ گہ ل ئہ وانہ ی ئہ مرق دہ ژین. "

بہ لام پیویستہ بزانیان ہر وہ کو باسم کرد کہ کاری
 کؤکردنہ وہی فہرمودہ بہ ردہ وام بووہ. لہ بہرئہ وہ ہر چوار
 ئیمامہ کہ فہرموویانہ کہ ہیچ موسولمانیک ناتوانی بلایت ہہ موو

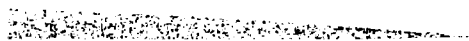
فهرموده صه حیحه کان نه زانیت و لایه تی. به لام نه مړو له بهر نه وهی
سهرده می زانست و ته کنه لوجیا یه، نه مه نه مړو. به لام له و
سهرده مه دا، له سهرده می نیمه کاند، نه گه ریه کی بیویستایه
حه دیسک کوبکاته وه، ده بوو به سهدان و هه زاران کیلومه تر
بگه پړی، نه شبوو بیان نویسته وه، نامیری کړپی کردن نه بووه.

نه مړو نامیری کړپی کردن هه یه، فاکس هه یه، نیمه یل هه یه. له م
په پی جیهانه وه ده توانیت فاکس بو نه مریکا بنیریت، نیمه یل
بنیریت، چه ند چرکه یه ک و له وی یه. له و سهرده مه دا زانست و
ته کنه لوجیا پیشکه وتوو نه بوون، به لام نه مړو نه گه ره موو
فهرموده راسته کانت بویت، ده توانیت بیخه یته سر دیسکیتک،
هه موو بوخاری له دیسکیتکدا، بوخاری و موسلیم، یه ک ملیون
فهرموده بو یه ک دیسک، صه حیج و ضعیف و موضوع
جیا کراونه ته وه. بویه له بهر نه وهی نه مړو زانست و ته کنه لوجیا
پیشکه وتوون، بو نیمه فهرموده زور ئاسان په یدا ده بیت به راورد به
سهرده می نه م زانا مه زنانه. بو نمونه، نه مړو که خویند کاریک

یە کپوونی نومه تی نیسلام

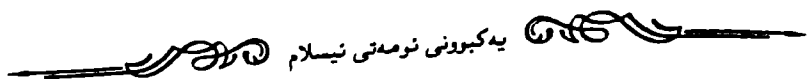
یان هه رکه سیك، له وانه یه زانیاری زیاترییت له ئیسحاق نیوتن. یان
هه موو یاساكانی نیوتن بزانییت، هه له کانی نویتنیش راست
ده کاته وه، نهك خۆی کردییت، به لکو له گه ل کاتدا زانای تر هاتوون
و هه له کانی نیوتنیاں راستکردۆته وه. بۆ که سیك که به کالۆریۆسی
زانستی هه بییت، یان هه رکه سیك، له وانه یه زانیاری له نیوتن
زیاترییت. به لām ئه مه وای لیئاكات که له نیوتن زیره کترییت.
به هه مان شیوه، ئه مپۆ که به ئاسانی لیکۆلینه وه له فهرموده
ده که یه به هۆی زانا مه زنه کانه وه یه وهك ئیمام بوخاری، ئیمام
موسلیم و زاناکانی تر، تاوه کو سه رده می ئه مپۆمان. بۆ ئیمه
ئاسانه که بزانین فهرموده یهك راسته یان نا به هۆی زانست و
ته که نه لۆجیاوه. نهك ئه مه مانای وایی ئیمه به رزترین له ئیمامه کان،
یان ئیمه زیره کترین، نا، به هه یچ شیوه یهك. من ناتوانم وا بلییم،
که سیش پتیوست ناکا وا بلییت. نهك ئه وه ی ئیمه زیره کترین،
به لکو به هۆی زانست و ته که نه لۆجیاوه زانیاری به کان زۆر ئاسانتر
ده سته ده که ون.

بۆیه با خاله کهت بۆ پوونکه مه وه، زۆر به پوونی. له به رنه وهی ده لیم بابته که هه ستیاره. پێز له هه ر چوار ئیما مه که ده گرین. زانای مه زن بوون. وه چاره سه ر بۆیه کبوونی نومتهی نیسلام له یه کێک له ئایه ته کاندایه، که به و ئایه ته ده ستم به بابته که م کرد. خوا له سوره تی ال عمران، ئایه تی ژماره ۱۰۳ دا ده فه رمویت:

﴿وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿۱۳﴾﴾

(به توندی ده ست بگرن به گوریسی خوا وه و په رت و بلا و مه بن)
 گوریسی خوا کامه یه ؟ گوریسی خوا بریتیه له "قورئانی شکۆدار".
 خوا ده فه رمویت: (به توندی ده ست بگرن به گوریسی خوا وه و په رت و بلا و مه بن) به یه که وه بن، وه بلا و مه بنه وه. دوو جار جه خت ده کاته وه. هه روه ها قورئان له زۆر شویتنا نه فه رمویت: گوێپرایه لی خوا بن، وه گوێپرایه لی پێغه مبه ر بن. خوا له زۆر شویتنا نه م داوایه له موسولمانان ده کات، به لایه نی که مه وه له ۲۰ شوین. له زیاتر له ۲۰

یہ کیوں نہ تھی نیسلام

ثایہ تی قورشان، خوا دہ فہرمویت: گوپرایہ تی خوا بن، مہروہا
گوپرایہ تی پیغہ مہر بن.

لہ سورہ تی ال عمران، ثایہ تی ژمارہ ۳۲

لہ سورہ تی ال عمران، ثایہ تی ژمارہ ۱۳۲

لہ سورہ تی النساء، ثایہ تی ژمارہ ۱۳

لہ سورہ تی النساء، ثایہ تی ژمارہ ۵۹

لہ سورہ تی النساء، ثایہ تی ژمارہ ۶۹

لہ سورہ تی النساء، ثایہ تی ژمارہ ۸۰

لہ سورہ تی المائدہ، ثایہ تی ژمارہ ۹۲

لہ سورہ تی الانفال، ثایہ تی ژمارہ ۱

لہ سورہ تی الانفال، ثایہ تی ژمارہ ۲۰

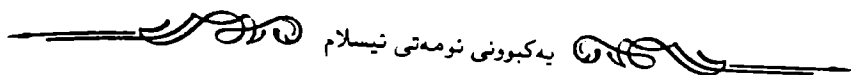
لہ سورہ تی الانفال، ثایہ تی ژمارہ ۱۴۶

لہ سورہ تی التوبہ، ثایہ تی ژمارہ ۷۱

لہ سورہ تی النور، ثایہ تی ژمارہ ۴۷

لہ سورہ تی النور، ثایہ تی ژمارہ ۵۲

له سورهتی النور، ثایهتی ژماره ۵۴

له سورهتی الحزاب، ثایهتی ژماره ۳۱

له سورهتی الاحزاب، ثایهتی ژماره ۳۳

له سورهتی محمد، ثایهتی ژماره ۳۳

له سورهتی الفتح، ثایهتی ژماره ۱۷

له سورهتی الحجرات، ثایهتی ژماره ۱۴

له سورهتی المجادلة، ژماره ژماره ۱۳

له سورهتی التغابن، ثایهتی ژماره ۱۲

له زیاتر له ۲۰ ثایهت خوای کهوره له قورئاندا ده فهرمویت:

گوپرایه لی خوا بن، وه گوپرایه لی پیغه مبه ر بن. هه روه ها گوریسی

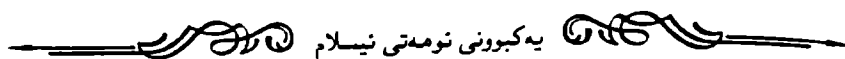
خوا قورئانی شکۆدار و فهرموده ی صه حیجی پیغه مبه ره (درودی

خوای لی بیت). خوا له قورئاندا له سورهتی الانعام، ثایهتی ژماره

۱۵۹ دا ده فهرمویت:

﴿إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ

يُنْتِظُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٦١﴾﴾

یه کیبونی نومتهی نیسلام

(به پاسستی نه وانهی ئاینه که یان بهش بهشکردوو و بوونه ته پارچه پارچه، نه وه تو - نهی پیغه مبه - له هیچ شتی کدا له وان نیت) به پیغه مبه ر ده فهرمویت: (... تو له هیچ شتی کدا له وان نیت، وه کاروباری نه وان بۆلای خواجه و نه وه والی کار و کرده وه کانیان پی ده دات). واته لایه ن دروستکردن له ئایینی نیسلامدا حه رامه، قه دهغه کراوه، وه نه مه له زۆر شوینی قورئاندا باسکراوه. خوا نه م په یامه دووباره ده کاته وه له سوره تی الروم، ئایه تی ژماره ۳۱ و ۳۲ دا ده فهرمویت:

﴿ مُنِيبِينَ إِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ

﴿ ٣١ ﴾ مِنَ الَّذِينَ فَتَرُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا كُلَّ جَزْبٍ مِمَّا لَدَيْهِمْ فَجَحُون ﴿ ٣٢ ﴾﴾

واته: خه لکینه: ږوو بکه نه په روه ردگارتان، به ملکه چی بگه ږینه وه بۆلای، له و بترسن و خۆتان له سزای بپاریزن، نو یژه کانیشتان به چاکی نه نجام بدن، مه بن به و که سانه ی که شه ریک و هاوه لای بژ بپیار ده دن (۳۱)، له وانه ی که ئاینه که یان بهش بهش کردوو و بوونه ته چهنده ها گرو و دهسته (بروایان

به کبرونی نومەتی نیسلام

به هه‌ندیکى هه‌یه و بره‌وان به هه‌ندیکى نى یه و کویرانه شوین
 رابه‌ره‌که‌یان ده‌که‌ون) هه‌ر گرۆ و پارتیکیش دلخۆش به
 به‌رنامه و نه‌خشه و پلانى خۆیان (وا ده‌زانن چاکترین رێبازیان
 گرتۆته‌به‌ر) (٣١).

خوا ئه‌م په‌يامه دووباره ده‌کاته‌وه له سوره‌تى المؤمنون،
 ئایه‌تى ژماره ٥٣ و ٥٤ دا ده‌فه‌رمویت:

﴿ فَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُم بَيْنَهُمْ زُبُرًا كُلَّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ﴿٥٣﴾ فَذَرَهُمْ فِي عَصَرَتِهِمْ

حَقَّ حِينَ ﴿٥٤﴾ ﴾

که وه‌کو ئه‌وانه مه‌بن ئاینه‌که‌یان دابه‌ش ئه‌که‌ن و ئه‌یکه‌ن
 به‌چه‌ند لایه‌نیک، هه‌ریه‌که‌یان دلخۆشه به‌لایه‌نه‌که‌ی خۆی، وه‌کو
 ئه‌وه‌ی له‌سه‌ر پێ‌پاسته‌که‌ بیت. خوا په‌يامه‌که‌ دووباره ده‌کاته‌وه
 له‌سوره‌تى الشورى، ئایه‌تى ژماره ١٣ و ١٤ دا ده‌فه‌رمویت:

﴿ شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا

بِهِمْ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا

نَدْعُوهُمْ إِلَهُهُ اللَّهُ يَجْتَبِى إِلَهُهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِى إِلَهُهُ مَنْ يُنِيبُ ﴿١٣﴾ وَمَا تَفَرَّقُوا

إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعِيًا بَيْنَهُمْ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَّا أَجَلٌ
مُسْتَأْذَنٌ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ أُورِثُوا الْكُتُبَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مِرْيًا

واتہ: پریازی ٹاین و بہرنامہ ہی ژیا نی بؤ داناون، ٹہوہی
کہفہرمانی پیکردو وہ بہ _نوح_، ہر بہوشیوہیہ قورٹانیسی
بؤ تۆ ٹہی محمد صلی اللہ علیہ وسلم وحی و نیگا کردو وہ و
بہ ٹیبراہیم و موسا و عیسا شمان راگہ یاندو وہ کہ پریازی ٹاین
و یہ کخواناسی بہرنہدہن و لہسہری پایادار بن، ٹہم بانگہوازہ
راست و دروستہ زور بہلای بت پہرست و خوانہ ناسانہ وہ
گران و زہمہتہ، بہ لَام خوای دانا خوئی کہسانی شایستہ
ہلہدہ بڑیریت بؤ گہ یاندنی ٹاینہ کہی پینمووی خہ لکانیک
دہکات کہ بگہ پیتہ وہ بؤ لای بہرنامہ کہی بہ پہرستن و
ٹہنجامدانی کارو کردہ وہی چاک (۱۳)، میلہ تانی پیشو،
بہ تابیہت گاور وجوو جیاوازی و کیشہ دوو بہرہ کی نہ کہوتہ
نیوانیان، مہگہر لہدوای ہاتنی زانستی و زانیاری تہواو بؤیان
کہلہ بہر حہسادہت و ستہمکاری و لادانیان لہ راستہ ریگا
بؤیان دروست بوو، خو ٹہگہر بریاری پیشووتر لہ لایہن
پہروہر دگارتہ وہ نہ بوایہ کہ تا کاتیکی دیاریکراو مؤلہتی داون،

بەكبۇرىنى نۇمەتى نىسلام

ئەوۋە فەرمانى تياچوونيان دەردەكرا، بىنگومان ئەوانەى كە
بوونە مىراتگرى كىتئىيى خوا و گەيەنرا بەدەستيان لە نەوۋەكانى
داهاتوو، كەوتنە گومان و دوودليەوۋە، خەلكيشيان خستە
گومانەوۋە دەربارەى (۱۴).

(ئاين جى بەجئ بكن و پاىە داربن لەسەرى، وە ئاينەكە بەش
بەش مەكەن.) ھەرۋەھا زۆر ئايەتى تر ھەيە لە قورئاندا كە
دەفەرموئەت لايەن دروست مەكەن. بۆيە لايەن دروستكردن لە ئاينى
ئىسلامدا ھەرامە، پىگەپىننە دراوۋە. چوار سەرچاوۋەم داوۋە پىتان،
نۆرى تر ھەن. بەلام كاتىك لە موسولمانىك دەپرسىن: لەسەر چى
يە؟ كىيە؟ ھەنىك دەلىن: من ھەنەفيم، ھەنىك دەلىن: من
شافيعم. ھەنىك دەلىن: من ھەمبەليم. ھەنىك دەلىن: من سەلەفيم.
ھەنىك دەلىن: من ئەھلى ھەدىثم. پىغەمبەرە خوۋشەويستەكەى
ئىمە چى بوو؟ ھەنەفى بوو؟ مالىكى بوو؟ شافيعى بوو؟ ھەمبەلى
بوو؟ ئەھلى ھەدىث بوو؟ سەلەفى بوو؟ چى بوو؟ خوا لە قورئاندا لە
سورەتى ال عمران، ئايەتى ژمارە ۶۷ دا دەفەرموئەت:

به کبرونی نومه تی نیسلام

﴿ مَا كَانَ لِإِبْرَاهِيمَ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُّسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ

الْمُشْرِكِينَ ﴾ (٦٧)

(نبراهیم (علیه السلام) نه جولہ کہ بوو نہ گاور بوو،
به لکو ئیمانہ کہی راست بوو، موسولمان بوو). خواله
قورئاندا له سوره تی ال عمران، ثایه تی ژماره ٤٢ دا ده فہرمویت:

﴿ وَلَئِذَا قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَمُرُّمْ إِنَّ اللَّهَ أَصْطَفَاكِ وَطَهَّرَكِ وَأَصْطَفَاكِ عَلَىٰ نِسَاءِ

الْمَلَائِكَةِ ﴾ (٤٢)

واته: (ههروهہا یادیان بهیته کاتیک) جبرئیلی فریشته وتی:
ئہی مہریہم به راستی خوا توژی هه لہزاردوہ و خاوین و
پاکیزہی کردویت، هه لی ہزاردویت و پیزی داویت به سہر
هہموو ئافرہ تانی جیہاندا.

(شوینکہ وتوانی عیسا (علیہ السلام) وتیان، ئیمہ موسولمانین.)

خواله سوره تی الحج ، ثایه تی ژماره ٧٨ دا ده فہرمویت:

﴿ وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ ۚ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ

حَرَجٍ ۚ وَبَلَاءَ آيِسْكُمْ لِإِبْرَاهِيمَ ۚ هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ

بِهَکَبُونِی نَوْمَتِی نِیْسَلَام

شَهِيدًا عَلَیْکُمْ وَتَکُونُوا شُهَدَاءَ عَلَی النَّاسِ فَأَقِمُْوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا
بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاکُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ ﴿٧٨﴾

(به رده و ام تیبکۆشن له پیناوی خوا دا به و شیوه یه ی
شایسته یه تی، نه و زاته هه لی بژاردوون و هیچ جۆره گرانیه کی
له سهرتان دانه ناوه. پێو شوینی ئیبراهیمی با و انتانه که هه ر پیشتر
خوا ی گه وره ناوی ناو ن موسو لمان و له م قورئانه شدا به موسو لمان
ناوی بردوون، تا پیغه مبه ر بیته شایه ت به سهرتانه وه و ئیوه ش
بینه شایه ت به سه ر خه لکییه وه، که واته نو یژه کانتان به چاکی
نه نجام بده ن....) که واته خوا به موسو لمان ناوی بردوین وه له
زۆر شوینی قورئاندا ده یدۆزینه وه. خوا پیمان ده فه رمو یه ت به
خۆتان بلێن "موسو لمان".

خوا له سوره تی الفصلت، ئایه تی ژماره ۳۳ دا ده فه رمو یه ت:

﴿وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ

به کبونی نومتی نیسلام

(کئی باشتره له وهی که بانگهواز دهکات له پێگی خوادا، کاری دروست دهکات وه دهلیت که من موسولمانم.)

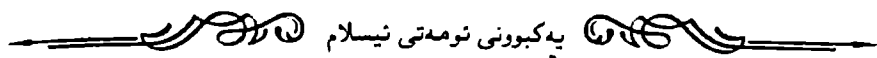
لێره دا خوا نافه رمویتی بلین: من هه نه فیم، یا شافیعم، یا هه مه لیم، یا مالیکیم، یا سه له فیم، یا ئه هلی هه دیشم. خوا ئه فه رمویتی: (... بلی که من موسولمانم). خوا په یامه که دووباره دهکاته وه و له سوره تی الزمر، ئایه تی ژماره ۱۲ دا ده فه رمویتی:

﴿وَأَمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ﴾ (۱۳)

(وه فرمانم پێ دراوه که به که می موسولمانانی ئومهت بم)
وهک پیشتر ئاماژه م پێکرد کلیلی سه ره کی بانگهواز بریتیه له سوره تی ال عمران، ئایه تی ژماره ۶۴، که ده فه رمویتی:

﴿قُلْ يٰٓأَهْلَ الْكِتٰبِ تَمٰلَوْاْ اِلٰی كَلِمٰتِ سَوٰمٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اَلَّا نَعْبُدَ اِلَّا اللّٰهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا اَرْبَابًا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ فَاِنْ تَوَلَّوْاْ فَقُوْلُوْا اَشْهَدُوْا بِاَنَّا مُسْلِمُوْنَ﴾ (۱۶)

(بلین ئه ی ئه وانه ی کتیبێتان بۆ په وانه کراوه، وهرن به ده م په یامێکه وه که هاو به شه له نێوان ئێمه و ئێوه شدا، که س

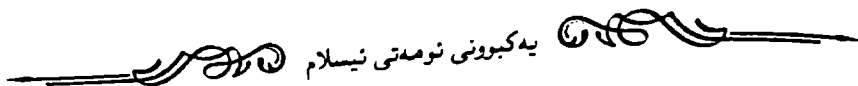
په کپوونی نومته تی نیسلام

نه په رستړی جگه له خوا وه هیچ هاوہ لیکي بؤ بریار نه ده بن، هیچ لایه کمان لاکه ی تریان له جیاتی نه و زاته نه په رستین. نه گهر سه ریچیان کرد بلین: نئوه شایه ت بن که نئمه موسولمانین. (

ته نانه ت کاتیک قسه بؤ موسولمانانیش ده که بن، کاتیک کیشیه ک هه بیت (شایه تی بدهن که نئمه موسولمانین). خوا به پوونی ناماژهی پی ده کات له سوره تی الحج، نایه تی ژماره ۷۸ دا که به موسولمان ناوی بردوین، ده فهرمویت:

﴿وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ ۚ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ ۚ بَلَّةَ أَيْبِكُمْ لِيُزْهِمَهُ ۚ هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ النَّصِيرُ﴾ (۷۸)

واته: هه روه ها به رده وام بن له خه بات و جیهاد و هه ول و کوشش له پیناوی خوادا به و شیوه یه ی که شایسته یه تی، له بهر خاتری نه و بیت، نه و زاته بؤ نه وه هه لی بژاردوون و له ناین و بهرنامه که یدا هیچ جزره شتیکی نارپه واو قورس و گرانی

بە کۆبۆنی نۆمەتی نەسڵام

لەسەر دانەناون (کە نەتوانن ئەنجامی بدەن، جا ئەم بەرنامەیه) پێ و شوێن و بەرنامە ی ئیبراهیمی باواتانە کە پیشتر هەر خوای گەورە ناوی ناون موسڵمان و لەم قورئانەشدا بەموسڵمان ناوی بردوون، تا پیغەمبەر ببێتە شایەت بەسەرتانەو (کە پەيامی خوای پێ راگەیان دوون) و ئێوەش (بە گەیانندی ئەو پەيامە) بێنە شایەت بەسەر خەلکیو، کەواتە نوێژەکانتان بەچاکی ئەنجام بدەن و زەکاتیش (لە مال و سامان و زانستی و هیژتان) دەر بکەن و پشت بەخوا ببەستن، چونکە هەر ئەو زاتە یارو یاوهرتانه، جا دنیابن کە خوا چەندە یارمەتیدەریکی چاکە و چەندە پشت و پەنایەکی بەهیزو بە نرخە.

و بە لایەنی کەمەو ٧ ئایەت ی قورئان دەفەرموێت بە خۆتان بڵێن موسڵمان (قل، قل، قل) بڵێن کە موسولمانان.

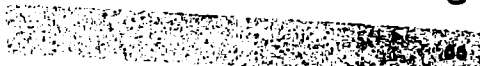
لە سورەتی الفصلى، ئایەتی ژمارە ٢٣

لە سورەتی الزمر، ئایەتی ژمارە ١٢

لە سورەتی ال عمران، ئایەتی ژمارە ٦٤

لە سورەتی البقرة، ئایەتی ژمارە ١٣٦

لە سورەتی الانبياء، ئایەتی ژمارە ١٠٨

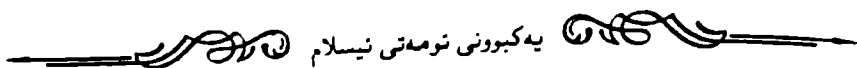

ئە سۈرەتى القىسسى، ئايەتى ژمارە ۵۲

ئە سۈرەتى العنكبوت، ئايەتى ژمارە ۴۶

بە لايىمى كەممۇ ۷ شۇنداقلا ئەمە دەفەر مۆيت: بلىن كە
موسولمانن. كەواتە جىياوازى بۆچۈن لە كۆيدايە؟ سەيركەن،
ھەرچۇر ئىمامە مەزىنەكە، ئىمام ئەبو ھەنىفە، ئىمام مالىك، ئىمام
شافىئىي، ئىمام ئەھمەدى كۆرى ھەمبەل، ھەموويانم خوشدەوئە،
رىز لە ھەموويان دەگرم، ھەموويان لام گەورەن، زانائى مەزن بوون،
بەلام ئەگەر مېژووى ئەم ئىمامە مەزىنەكە بخوئىنەنە ۷ ئىنجا بەپاستى
تەدەگەين كە جىيان وتوۋە.

كاتىك مېژووى ئىمام ئەبو ھەنىفە دەخوئىنەنە ۷ دەبىنەن لە
۷۰۱ ى مىلادى لە دايك بوۋە لە ۷۶۷ ۷ ھەفائى كردوۋە بە ھىجرى
۱۵۰ ى ھىجرى ۷ ھەفائى كردوۋە، بە كۆپرە ۷ ئەبو يوسىف كە يەككە
بوۋە لە خوئىندكارەكانى ئىمام ئەبو ھەنىفە كە ھەرمۇيەتى: "ئەي
يەعقوب بەوانە بلى كە بۆچۈنەكانى من دەنووسن، چۈنكە لەوانەيە
ئەمۇ شىتەك بلىم، بەلام سەبە ۷ ۷زى لىبىنم. لەوانەيە سەبە ۷

بۆچونىڭم ھەبىت، پۇڭزى دواتر وازى لى بىنم. "كەواتە ئەبو
ھەنىفە (خوۋاى لى پازى بىت) ئەو كەسانەى ناۋىت كە بۆچونەكانى
دەنوسن. تەنھا بە "يەكبون" نەبىت، كە بە "اجماع" ناو دەبرىت
لە نىۋان ھەموو زاناكاندا، لە نىۋان ھەموو خوينكارەكاندا، كە دواى
ئەو پىڭگەى داۋن ئەگىنا ھەزى لەو ھەنىفە خەلك بۆچونەكانى
بنوسن. ۋە بەگوڭرەى يەككە لە خوينكارەكانى كە "زوفەر" يە
دەفەرموۋىت كە ئىمام ئەبو ھەنىفە فەرموۋىت: "پىۋىستە وريا
بىن، ئىمە مرقۇئىن، ھەلە دەكەين. ۋە لە خەلكى قەدەغە دەكەم كە
بۆچونەكان بگوڭزەو ھە بى پىشت پاستكردنەو ۋە تەنھا بە
پىشتەستن بە بۆچونەكەنم — لە خەلكى قەدەغە دەكەم كە
بۆچونەكان بگوڭزەو ھە بۆ بپاردان، بى ئەو ھەى سەلماندىت. "واتە
ئەگەر سەلماندىن نەكەى نازانن، بپار مەدەن لەسەر قسەكانى مەن.
پىڭگى لەو كەسانە دەكات كە بى ئەو ھەى خۇى بىسەلمىنىت، ئەوان
بپاردەدەن بە پىتى قسەكانى ئەبو ھەنىفە .

ئەگەر زیاتر بخوینینەوہ کہ امام "ابن عبدالبر" ھەروہا ئەویش
ئیمامە، دەفەرمویت کہ ئەبو حەنیفە فەرمویەتی کہ: "فەرمودە ی
صحیح مەزھەبی منە . ئەگەر فەرمودە ی صحیحان بینی ئەوہ
مەزھەبی منە . ئەگەر ھەر حەدیسکی صەحیحان بینی ، ئەوہ
پێگەی ژبانی منە ، ئەوہ مەزھەبی منە . وە ئەبو حەنیفە (خوای لی
پازی بیت) دەفەرمویت - بە پێی قسەی یەکی لە خویندکارەکانی
کہ ئەبو حەنیفە فەرمویەتی: "ئەگەر ھەرفەتوایەکی منتان بینی ،
ھەربۆچونیکم، کہ پێچەوانەی کتیی خا بوویان وتەکانی
پێغەمبەر، بۆچونەکی من پەتیکەنەوہ. "واتە ئەگەر ھەر
بۆچوونیک ئیمام ئەبو حەنیفەتان بینی پێچەوانەی خوا و
پێغەمبەرەکی بوویان ھەر فەرمودە یەکی صحیح
کہ مەزھەبەکیەتی، ئەوہ بۆچونەکی پەتیکەنەوہ .

بۆیە کاتیک پرسیارم لی دەکەن کہ ئەگەر بە پێکەوت بەر
ئافرەتیک بکەوم دەستنوێژەکم دەشکیت یاخود نا؟ یان لیم
بپرسن لەدوای سورتی الفاتحة بە دەنگی بەرز بلیم ئامین یاخود نا؟

یه کبونی نومدتی نیسلام

ئه لیم له دواى سوره تی الفاتحة به دهنگی بهرز ده لیم ئامین، کاتیک
ئیمامه که له نویژی به یانی یا ئیواره یا شیوان به دهنگی بهرز
بیخوینیت. پاش ئه وهی وتی ﴿غَيْرَ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الْغَالِيْنَ﴾
به دهنگی بهرز ده لیم ئامین. له بهرئه وه ده لیم حه نه فی ته واوم.

ئه گهر حه نه فی بوون ئه وه بیت که شوین ئیمام ئه بو حه نیفه
بکه ویت، ئه وا ئه لیم ۱۰۰٪ حه نه فی ته واو حه نه فیم، حه نه فیه کانی
تر ۶۰٪، ۷۰٪ ن. فهرموده ی صحیح مه زه به ی ئه وه. وه به پیی "ابن
وهاب" ده فهرموویت: "پۆژیک یه کیک هات و پرسى له ئیمام مالک
ئایا له کاتی ده ستنویژدا ده بیت ده ست بخه یی له به ینی په نجه کانی
پیمان؟ ئیمام مالک وتی پیغه مبه ر ئه مه ی نه کردووه، له سه رتان
نیه. دواى ئه وه ی که سه که پۆشت، "ابن وهاب" به ئیمام مالیکی
وت و فهرموده که ی گێپایه وه، سه نه ده که ی باسکرد و ناوی
پاوییه که نی هینا، که پیغه مبه ر له ده ست نویژا ده ستی خستوه
به ینی په نجه کانی قاچی. بۆیه ئیمام مالک وتی: به لئى ئه وه
فهرموده یه کی باشه، حه دیسیکی صحیحه. دواى ئه وه هه رکه سییک

یەکیبونی نومەتی نیسلام

پرسیاری لە ئیمام مالک دەکرد کە دەست بخەین لە بەینی
پەنجەکانی پیمان؟ دەپوت: بەڵێ. بۆچونەکەی گۆڕی، کەواتە
هەرچێک حەدیسێی صحیح بوو، بۆچوونی ئەو لەسەر فەرمودەی
صەحیحە."

وە ئیمام مالیک (خوای لی پازی بیّت)، فەرمویەتی: "من مروّثم،
دەکرێت هەلەبم، وە هەندێ جارێش راستبەم. دەکرێت هەلەبم،
دەکرێت هەلەبکم، وە هەندێ جارێش راستبەم. بەلام ئەگەر هەر
بۆچوونیکی من پێچەوانەی کتیی خا و پێغەمبەرەکەی بوو،
بۆچونەکەی من فری بدەن." ئیمام مالیک (خوای لی پازی بیّت)
فەرمویەتی: "ئەگەر هەر فتوایەک، هەر بۆچوونیکی منتان بینی کە
پێچەوانەی خا و پێغەمبەرەکەی بوو، بۆچونەکەی من پرەت
بکەنەو، فری بدەن." کاتی مەزەبێ مالیکی نوێژ دەکەن
دەستیان دەهێننە خوارەوە، بەلام کاتێک فەرمودەی ئەبو داود
دەخوێنینەو، بەرگی یەک، فەرمودەی ژمارە ۷۵۵ و ۷۵۷
دەفەرموێت: کە دەبیّت دەست بگرین، لەخوار ناوکەو، بەلام

یہ کیوونی نومہ تی نیسلام

لاوازن، هەردوکیان لاوازن! بەگوێرە ی ئیمام ئەبو داود، بەرگی یەك
فەرمودە ی ژمارە ٧٥٦ دەفەرمویت: کە دەست لە سەر و ناوکە وە
بگرن، کە بەهێزترە لە فەرمودە لاوازهکان. بەلام فەرمودە ی دواتر،
ئەبو داود، بەرگی ١ فەرمودە ی ژمارە ٧٥٨ دەفەرمویت: لە کاتی
نوێژدا دەست دەگرن لەسەر سنگ. وە دەفەرمویت ئەمە
فەرمودە یەکی بەهێزترە. هەرچەندە فەرمودە یەکی "مرسل" ه.

مرسل واتە شتێک لە بەینە کەیدا پەپووە بەلام بە تەواوکاری
دەلێت بەهێزترین فەرمودە یە بە بەراورد بەوانی تر. تەنانەت ئەگەر
فەرمودە ی "ابن حزیمة" بخوینێنە وە دەفەرمویت: پێغەمبەر
دەستی لەسەر سنگی دەگرت کاتێک نوێژی دەکرد. هەرچەندە
ئەوێش فەرمودە یەکی "مرسل" ه بەلام لەگەڵ فەرمودە کانی تردا،
شیخ ناصر الالبانی وەك صحیح پۆلێنی کردووە. بۆیە بە
بەهێزترین هەموو فەرمودە کانه کە دەست چۆن بگیری.
بەهێزترینان بریتییه لەوێ لەسەر سنگت بێت. بۆیە کاتی
نوێژە کەم دەکەم دەستم لەسەر سنگم دەگرم. بۆیە دەلێم مالیکی

تہ واوم، ئیمام مالیک فہرموویہ تی: "ئہ گہر ہہر فہتوایہ کی منتاز
بینی کہ پیچہ وانہ ی خوا و پیغہ مبرہ کہ ی بوو فہتواکہ ی مز
رہتکہ نہ وہ." کہ واتہ ئہ گہر مالیکہ کان بلین ئیمام مالیک وتویہ تی
با دہست لہ خوارہ وہ بیٹ، چیرۆکہ کہ ی جیاوازہ.

بہ لām ئہ وہ ی مہ بہستہ ئہ وہ یہ کہ دہ لیت کہ ئہ گہر فہتوایہ کی
منتان بینی پیچہ وانہ ی خوا و پیغہ مبرہ کہ ی بوو فہتواکہ ی مز
رہتکہ نہ وہ، بۆیہ منیش فہتواکہ ی رت دہ کہ مہ وہ، دہستیش لہ
سہر سنگم دہ گرم، بۆیہ من حنہ فی تہ واوم، حنہ فی ۱۰٪
مالیکیہ کانی تر ۶۰٪ ن لہ ۷۰٪ ن. ئہ گہر میژوو بخوینینہ وہ لہ
ماوہ ی خلیفہ کاند، خلیفہ کانی عہ باسی، ئہ بو جہ عفر، ہارونہ
رہشید - ئہ م دوو خلیفہ یہ دہ یان ویست کہ فہتواکانی ئیمام مالک
بنوسن کہ پیی دہ وتریت "الموطأ" الموطأ ی مالک. ئیمامی مالک
فہرمووی: "لہ بہرئہ وہ ی ماوہ لہ کانی پیغہ مبرہ بۆ شوینی جیاواز
بلاو بوونہ تہ وہ، بریارہ کانی منیش بہ پیی ئہ و زانستہ سنووردارہ یہ
کہ من مہ مہ. چونکہ ماوہ لانی پیغہ مبرہ بلاو بوونہ تہ وہ بہ ناوچہ

یەکیبۆونی نۆمهتی نیسلام

جیاوازه‌کانی جیهاندا، ناتوانم به دڵنیاویهوه بلیتم، ئه‌وهی من راسته
یان نا. "بۆیه پێگهی نه‌دا به خه‌لیفه‌کان که "الموطأ" که‌ی دانین
وه‌کو یاسا. نه‌یویست مه‌زه‌به‌که‌ی بکه‌ن به قانونی ده‌وله‌ت.
بیهێنه به‌رچاوی خۆت، ئه‌وه بیرکردنه‌وه‌ی ئیمام مالیک بووه (خوای
لی پازی بیت). دواتر ئیمام شافعی هات، ئیمام شافعی خوینکاری
ئیمام مالیک بوو.

هه‌روه‌ها خوینکاری خوینکاری ئه‌بو حه‌نیفه بووه. ئیمام
شافعی فهرمویه‌تی: "ده‌شیت بۆ هه‌ر که‌سیک که تاکه
فهرموده‌یه‌کی پێغه‌مبه‌ر نه‌زانیت، ده‌کریت فه‌تواکه‌ی هه‌له‌بیت.
ئه‌وه هۆکاره‌که‌یه"، هه‌روه‌ها فهرمویه‌تی: "ئه‌گه‌ر هه‌ر بۆچونیکی
ئیمام مالیک یان من، یان الأوزاری، یان الکوثری، بزانه له‌ کوێ
بۆچوونه‌که‌یان وه‌رگرتووه. واته‌ بچۆ بۆ سه‌رچاوه‌کانیان"، وه
ده‌فه‌رمویت: "کوێرانه‌ دوا‌ی من مه‌که‌ون، کوێرانه‌ دوا‌ی بۆچوونی من
مه‌که‌ون، بزانه له‌ کوێ بۆچوونه‌که‌ هاتووه، بۆی بگه‌ڕێه‌وه."
ئیمام شافعی (خوای لی پازی بیت) فهرمویه‌تی: "ئه‌گه‌ر هه‌ر

بە کەبۆنۆ ئومەتە ئىسلام

هەدىسەكى سەحەتەن بىنە ئەو هەزەبە مە. "بۆيە مەزەبە
ئىمام شافىعى فەرمودەى سەحەتە بوو. هەروەها فەرموئەتە:"
ئەگەر هەر هەدىسەكى سەحەتەن بىنە پىچەوانەى بۆچوونى مە
بوو، بۆچوونى مە پەتەنەو. "

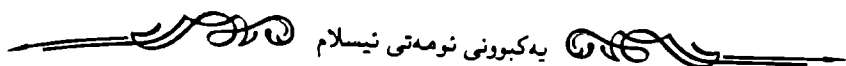
هەروەها فەرموئەتە: "ئەگەر هەر فەتوئەكى مەتەن بىنە
پىچەوانەى خوا و پىچەمبەرەكەى بوو، فەتوئەكى مە پەتەنەو. "
كەوابەت ئەگەر خەلك پەرسىارم لى بەن، كە ئەگەر دەستەنۆزەم
هەبەت و بە پىكەوت بەر ئافەرەتەك بەموم يا ئافەرەتەك بەر مە
بەوئەت ئايا دەستەنۆزەكەم دەشكەت؟

دەلەم نەخەر — دەستەنۆزەكە نەشكەت. بە پىنى فەرمودەى
سەحەتە ئەبو داود، وە سەحەتە مەسەم، دەستەنۆزە نەشكەت،
بۆيە شافىعى تەواوم. چەنكە ئىمام شافىعى فەرموئەتە: "ئەگەر
هەر فەتوئەكى مەتەن بىنە پىچەوانەى خوا و پىچەمبەرەكەى بوو،
هەر هەدىسەكى سەحەتە، ئىو فەتوئەكى مە پەتەنەو. "بۆيە
شافىعى تەواو شافىعىم.

یہ کیوونی نومہ تی نیسلام

شافیعیہ کانی تر (۶۰٪، ۷۰٪، ۸۰٪، نہک ۱۰۰٪)، من شافیعی ۱۰۰٪ م. ہر وہا نہ گہر خہ بری میژووتان ہہ بیّت، ئیمام شافیعی کاتیك له به غداد بوو، کتیبی فہ توکانی نووسی، بہ ناوی "الحجة". دواتر کہ چوو بۆ میصر و ہاتہ وہ، لەلای خویندکاری "امام لیث بن سعد" خویندی. دواي ئەمە فہ توکانی گۆپی، زۆربہ ی فہ توکانی گۆپی، کتیبیکی تازہ ی نووسی، "الأم". کہ واتہ ئیستا کتیبی کونی ئیمام شافیعیمان ہہ یہ، الحجة، ہر وہا تازہ یہ کیش، الأم، واتہ کہ ئیمام شافیعی خویندی. خەلک بە ھەلە تیگہشتوون کہ چوار ئیمام ھہ یہ. ئیمامی زۆر ھہ یہ. ئەم چوار ئیمامہ بہ ناوبانگ بوون چونکہ خویندکارہکانیان بەردہوام دەرسیان دہوتہ وہ.

ئیمامی دیکہش ھہ بوون وہ کو ئیمام لیث بن سعد، بہ گویرہ ی ئیمام شافیعی ھەرچەندہ کہ ئیمام شافیعی خویندکاری ئیمام مالیک بووہ ،فہرمویّت: "ئیمام لیث زۆر بہ ئیمانتر بووہ لە ئیمام مالیک. ئیمام شافیعی بتوانیّت وابلیّت، ئیمەش دہتوانین. زۆر ئیمامی تر ھہ بوون. ہوارہم ئیمام، (ئیمام ئەحمەدی کوپی حەنبەل) ھ.

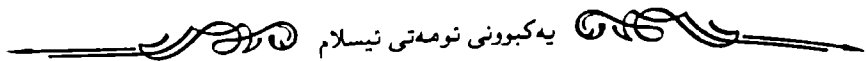

یە کێبۆنی نۆمهتی نیسلام

ئیمام ئەحمەدی کوپی حەنبەلیش هەمان بۆچوونی هەبوو .
زۆر توند بوو کە ئیمام ئەبو حەنیفە وتویەتی: "بۆ چوونەکانی من
مەنوسن تا یەکلادەبنەوه ، تا کۆدەبنەوه . " ئیمام ئەحمەد سورت
بوو چونکە لاسلی کردنەوه (تقلید) دەستی پێکردبوو . وتویەتی:
هیچ بۆچوونیکی من مەنوسن . ئەگەر بۆ چوونیکی منتان بینی جا
بۆچوونی ئیمام مالیک بێت یا ئیمام شافعی یا ئەبو حەنیفە ، بچۆ
بۆ سەرچاوەکە . وە ئەگەر هەر بۆ چوونیکی منتان بینی کە
پێچەوانەی بۆ چوونی خودا و پێغەمبەر بوو، بۆ چوونی من پەت
بکەنەوه . لەبەر ئەوە دەلێم : من ٪ ۱۰۰ حەنبەلیم .

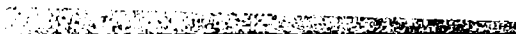
ئەگەر حەنبەلی واتە کەسێک کە شویینی فێرکردنەکانی ئیمام
ئەحمەدی کوپی حەنبەل دەکەوێت ، ئەوە من ٪ ۱۰۰ حەنبەلیم .
ئەوانی تریش ٪ ۷۰ ی ٪ ۸۰ ئەگەر بلیت فێرکردنەکانی ئیمام ئەبو
حنیفە (خوای لی پازی بێت) دەتکات بە حەنەفی، ئەوە من حەنەفی
تەواوم ، حەنەفی ٪ ۱۰۰ . ئەگەر شویین کەوتنی فێرکردنەکانی ئیمام
مالیک ، دەتکات بە مالیکی ، ئەوە من ٪ ۱۰۰ مالیکیم . ئەگەر شویین

کهوتنی فیترکردنه کانی ئیمام شافیهی دهتکات به شافیهی ، ئه وه
من ۱۰۰٪ شافیهیم . ئه گهر شوین کهوتنی فیترکردنه کانی ئیمام
ئه حمه د بن حه نبه ل دهتکات به حه نبه لی ، ئه وه من ۱۰۰٪
حه نبه لیم . چونکه هه ر چوار ئیمامه مه زنه که فه رمویانه : "ئه گهر
فه توایه کی منتان بینی که پیچه واته ی خودا و پیغه مبه ره که ی بوو ،
فه تواکه ی من بدهن به دیواردا . " سه یرکه ن ، هه موو مه زه به کانی
هه ر چوار ئیمامه مه زنه که ، چی بوون ؟ مه زه به واته چی ؟
مه زه به واته "بۆچوون" ریگه ی رویشتن ، وشه یه کی تر بۆ مه زه به
بریتیه له "سونه ت" ، "ابن سنه" واته "ریگه" سونه تی پیغه مبه ر
واته ریگه ی پیغه مبه ر بۆیه هه ر چوار مه زه به که ، هه ر چوار
ئیمامه که ، مه زه به ی پیغه مبه ر بوون ، هه موو ئیمامه کان فه رمویانه
: ئه گهر فه رموده یه کی سه حیحتان بینی ، بۆچوونی من په ت
بکه نه وه .

واته هه ر چوار ئیمامه که مه زه بابیان مه زه به ی پیغه مبه ر بووه .
ساده یه ، ریگه که ی پیغه مبه ر . ئیمام ئه بو حه نیفه (خوای لی پازی

بەكبونى نۆمەتى نىسلام

بىت) ھەرگىز نەھاتوۋە مەزھەبىكى حنىفى تازە داھىنىت. ئىمام
مالىك ھەرگىز نەھاتوۋە مەزھەبىكى مالىكى تازە داھىنىت.

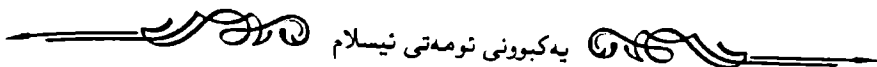
ئىمام شافىئى ھەرگىز نەھاتوۋە مەزھەبىكى شافىئى تازە
داھىنىت. ئىمام ئەھمەدى كوپى ھەنبەل ھەرگىز نەھاتوۋە
مەزھەبىكى ھەنبەلى تازە داھىنىت. ھەمويان شوپن مەزھەبەكەي
پىغەمبەر كەوتون. ھەرۈكەچۈن مەسىھ يەكان بەھەلە
تىگە يىشتون ، كە عىسا (عليه السلام) ھەرگىز نەھاتوۋە بۆ
بلاۋبونەھەي ئاينى مەسىھىيەت.

بەلكوھات بۆ فېر كەردنى ئىسلام. بەھەمان جۆر، ھەر چوار
ئىمامە مەزھەبەكەھاتن زانىارىمان بەھەنى لە فېر كەردنەكانى خۇدا و
پىغەمبەرەكەي، مەزھەبەكەيان ھىچ مەزھەبىك نەبوۋە ،
مەزھەبەكەي پىغەمبەر نەبىت. خۇدا لە قورئاندا لە سورەتى
النساء، ئايەتى ژمارە (۵۹) (... گوپرايەلى خۇدا بن ۋە گوپرايەلى
پىغەمبەر بن ، ۋە فەرمان پەۋاكان ...) فەرمان پەۋاكان كە
زانىستان پىيە. واتە پىويستە گوپرايەلى خوا بن، ۋە

به کبوونی نومتهی نیسلام

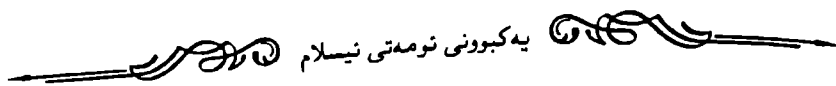
پیغه مبه ره که ی، دواي ئه وه خودا ده فره مویت وه ئه وان ه ش که
فرمان په وان و زانستیان پی یه . به لام ئایه ته که لیږده دا ته واو
نابیت و به رده وام ده بیت: (... ئه گهر له شتی کدا کیشه تان بۆ
دروست بوو، بگه پینه وه بۆ لای خودا و پیغه مبه ره که ی ...) بۆیه
ئه وان ه ی که زانستیان پی یه ، ئیمام شافیه ی، ئیمام ئه حمده بن
حه نبه ل، ئیمام مالیک، ئیمام ئه بو حه نیفه (خودای گهره له
مه موویان پازی بیت) ئه گهر جیاواز بوون ، بگه پینه وه بۆ لای
خودا و پیغه مبه ره که ی .

بۆیه هر چوار ئیمامه که شی هه مان شتیان وتوو: "ئه گهر
فه تواکه ی من پیچه وان ه ی خودا و پیغه مبه ره که ی بوو، فه تواکه ی
من په ت بکه نه وه. " هه مان شت که خودا ده فره مویت:
(... گوپایه لی من بن، گوپایه لی پیغه مبه ر بن ، وه فرمان په واکان،
ئه وان ه ی که زانستیان پی یه ، به لام ئه گهر جیاواز بوون بگه پینه وه
لای خودا و پیغه مبه ره که ی، ئه گهر باورپتان به خواو پوځی قیامات
هیه . بۆیه ئه مه باشتترین و پاسترین پیگه ی بریار دانه .) هیچ

پڙگه يهڪ له وه باشتريه لای خودا كه بگه پڙينه وه بۆ لای خودا
پڙغه مه به ره كه ی، زۆر ساده یه . نیستا هه ندی برا هه ن كه دین و
ده پرسن: "زاكیری برام، باشه نه و كه سانه ی زانستیان پی یه له
قورئان و فهرموده، بۆ نه وان زۆر ئاسانه چی پاسته و چی هه له یه
كامه فهرموده ی صه حیه كامه زه عیفه . نه ی ئیمه وه كو
موسلماننکی ئاسایی، وه كو موسلمانن ساده چۆن تیڭه یین كامه
پاسته و كامه هه له یه؟" پرسیارکی زۆر باشه. پڙیان نه لیم: "واته
له بهر نه وه یه كه ته قلید ده كه یت. پڙی ده لیم سه یركه، ته قلید
چی؟ سه یركه ن به شوین كه وتنی زانایهك تۆ نابیت به شوین
كه وتوو، ناكاتك به (مقلد).

به لām نه گهر دوا ی سه لماندن ده كه وت نه و زانایه ی تۆ شوینی
ده كه ویت هه له بوو وه هیشتا هه ر شوینی بكه ویت نه وه ده تكاته
مقلد. بۆ نمونه نه گهر دایكت كیشه ی دلی هه بیت، باشه، كیشه ی
دلی هه یه ده چیت بۆ لای کی؟ زۆر به په له ده چیت بۆ لای دكتوری
دل. ده گه پڙیت؟ MBBS؟ نا، نا، نا. MD؟ به لی، به لی.

MD له چیدا ههیه؟ له مێشك. نا، نا، له دل؟ ئا، به ئی.

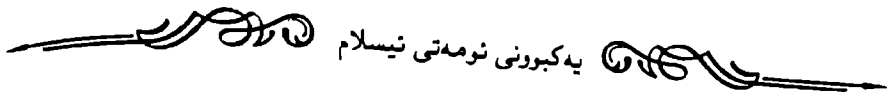
بۆیه پێش ئهوهی بچیته لای دکتۆر نهگهرییت . سهیر نهکهی
ناستهکهی چی یه .

MBBS؟ نا، نا.

MD؟ به ئی.

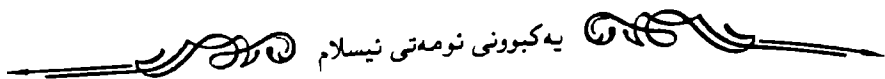
MD له چیدا ههیه؟ له نهخۆشی ژنان، نا، نا. گورچيله؟ نا، نا.
مێشك؟ نا، نا. دل؟ ئا، به ئی.

دهگهرییت، دهگهرییت ئینجا دهچیت بۆ لای. کوێرانه نا .
دهگهرییت یه کێك له سه رهقام وتی : "دایکت جهلده لێی داوه،
ئاوا بکه. وادهکهیته؟ به قسهی دهکهیته؟ نا. دهگهرییت . به
همان جور . سی یه م ههلبژارده (گوێرپایه لای خودا بن، گوێرپایه لای
پیغه مبه ر بن...) سی یه م ههلبژارده (... وه فرمان په واکان.) که
زانستان پی یه . دهگهرییت. هه ر زانایه ک شتیك ده لیت، بگه پێ
بزانه راسته یا هه له یه . سه یرکه ن هه موو شتیك ناتوانییت سه یر
بکرییت. ئیستا چه ندين جیاوازیته هه یه . تو وا تیده گه یته زانای

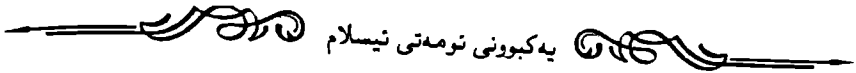
په کهم نړیکه ۴۰،۳۰ سهر چاوه دی داوه. منیش ۲۰ سهر چاوه م
سهر کردوه. بیستیان له به لگه ی قورئان و فهرموده ی صه حیج.
بویه ۲۱ سهر ناکه م ئینجا زانای ژماره ۲ تیکه له، به شیک راسته،
به شیک فهرموده ی صه حیج، به شیک فهرموده ی زه عیفه. زانای
سییه م، زوربه ی فهرموده ی صه حیج تیا نیه. بوخاری، صه حیج
بوخاری ده کهینه وه ۷ هزار فهرموده زیاتر، تییدا نادوزیته وه.
بویه زانای زور هیه، توزیک بگه پي .

په کهم جار سهرده کهیت زانای په کهم. که قسه ده کات، سهر
چاوه ده دات، کاتی سهری سهرچاوه کان ده کهیت قورئان و
فهرموده ی صه حیج دواي نه مه پرسیاریک هیه له سهر شتیک سی
زاناش بؤ چوونیان هیه . ئوتوماتیکی شوینی په کهم زانا
ده که ویت، چونکه سهری ۲۰ له سهرچاوه کانم کرد و راست دهر
چوون . بویه ۲۱ ه منیش ان شاء الله راست ده بیئت. بویه هه موو
که سیکي ئاسایی ناتوانیت سهری هه موو شتیکي هه موو که سیک
بکات که ده یلئت. له بهر نه وه سهر کردنیکي که م پیویسته. زانای

یەكەم ئا ئەم زانایەیان، قسە بە پێی قورئان و فەرمودەى صەحیح دەكات. ئەمە یەكەم، زانای دووهم هەندیکى راستە هەندیکى هەڵە. سییەم، زۆربەى هەڵە. بۆیە تۆزىك بگەرێ، وە دیارى بکە کە چ جۆرە زانایەکە. دواى ئەمە ئەگەر شوینى کەوتى بە بى هیچ گەرانتىك لەسەر زانای یەكەم ئەوە کێشەى نیە. بەلام واى دانى شوینى زانای یەكەم دەکەویت کە گەرپاویت لە سەرى. زانایەکی تر دیت و دەلێت: "ئەوەى زانای یەكەم دەلێت هەڵە و دەشى سەلمینم بە گوێرەى قورئان و فەرمودە. " سەیریکی سەلماندنەکەى بکە. ئەگەر هەڵە بوو پەتەى بکەرەو وە شوینى زانای یەكەم بکەرەو.

بەلام ئەگەر سەلماندنەکە، کە زاناکە داوێتەى لە قورئان و فەرمودەى صەحیح بوو، وە پێچەوانەى زانای یەكەم بوو. ئەو کاتە فەتواى زانای یەكەم پەتە بکەرەو. کەواى، بۆ نمونە کاتىك گویم لە شتىك دەبیتم، ئەوەى ویستبیتم لەم وتارەدا خۆم سەیرم کردووە. بەلام زۆر زانیارى هەیه لە میتشکەدا کە سەیرم نەکردووە بەلام

یہ کبونی نومنتی نیسلام

یہ کلابو نہ تہ وہ بۆ نمونہ کاتی گویم له قسه یه کی شیخ ناصرالدین البانی ده بیت، ماشاء الله، که به م دواییانه کۆچی دوایی کردوه. به بۆچوونی من یه کی که له فهرموده زانه مه زنه کان بۆ سهرده میکی ناوا. بۆیه ئه وهی ده یلّیت شوینی ده که وم به متمانه وه. چونکه که بگه پیم ماشاء الله زانایه له قورئان و فهرموده ی سه حیح .

به لام ئه گهر که سیک وتیه کم بداتی پپچه وانه ی " ناصرالدین البانی " وه له قورئان و سونه ت منیش له وانه یه فه تواکه ی " ناصرالدین البانی " پهرت بکه مه وه. مه به ستم ئه وه یه. به لام ده زانم که هه موو که سیک شایه نی هه له یه، ئیمام شافعی هه له ی کردوه، ئیمام ئه بو حه نیفه هه له ی کردوه، ئیمام ئه حمه د بن حه نبه ل هه له ی کردوه، ئیمام مالیک کردویه تی. ئیتر بۆ ناصر الدین البانی نه یكات، ده کریت ئه ویش بیكات، به لام ئه و سه ر به و زانایانه یه که له قورئان و فهرموده ده گه ریّت.

بۆیہ ئەگەر یەکیك فەتوایەك بدات لە كەسە ئاساییەكان،
 ناصرالدین البانی ش فەتوایەك بدات، ئەو شوی ن ناصرالدین البانی
 دەكەوم، ئەگەر كاتم نەبیّت، بەلام ئەگەر بۆ وتارەكە بیّت سەیری
 دەكەم . ئەو هی لە وتارەكەدا دەیلّیم، سەیری دەكەم چونكە
 بەپرسم لەو . بە بۆچونی من ناتوانم سەیری هەموو فەرمودەكان
 بكەم، سەختە، سەختە بۆ كەسیك ئاسایی . كە وایە دیاریكردنی
 ئەو زانایە لەسەری دەخوینیتەو پێویستە، چ كتیبيك
 دەخوینیتەو، كتیبی كی دەخوینیتەو، گوێ لە كاسیتی كی
 دەگریت، دیاریان بكە . زانای پشت پاست كراو ، ئەو زانایە ۲۰٪
 هەلە هی . ئەم زانایە ٪ ۱۵ هەلە هی .

ئەم زانایە ٪ ۱۹ هەلە هی . دیاریان كە پاشان ئەگەر كات
 نەبوو بگەرێتەو بۆ ئەو زانایە پشت پاست بوو تەو . ئەو ئیتر
 پێویست ناكات هەموو شتیك سەیر بكەیت . ئەگەر كات هەبوو
 ئەو باشتترین شتە، بیکە . ئەگەر كات نەبوو . هیشتا هەر
 دەتوانیت، ئەو پێی ناوتریت تەقلید . بەلام ئەگەر یەك

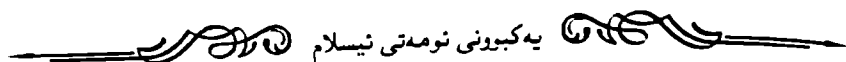
یہ کیوونی نومہ تی نیسلام

سہ لماندی کہ پیچہ وانہ کی راستہ دیسان ہر کویرانہ شوینی
بکہویت، نہ وہ تہ قلیدہ . تہ قلید تہ نہا بۆ لای خوا و پیغہ مہرہ کی
دہ بیت . (گویرایہ لی خوا بن ، گویرایہ لی پیغہ مہر بن ...) بہ تہ نہا ،
کہ سی ترنا . سادہ یہ . هاوکیٹشہ یہ کی ئاسانہ .

دروستکردنی لایەن لە ئیسلامدا

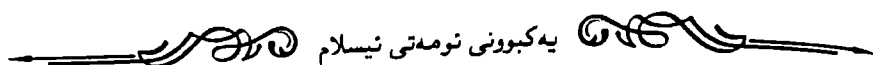
ئێستا هەندێ کەس دێن و پێم دەڵێن: "زاکیری برا، تۆ وتت لایەن دروست مەکە، بەلام ئەو پێغەمبەر نە ی فەرموو: ٧٣ لایەن دروست دەبێت؟" دەڵێم: "بەڵێ پێغەمبەر فەرمووی: پەیدا دەبێت. پێغەمبەر نە ی فەرموو: پێویستە ئێوە بیکەن، بەلکو دە فەرموێت مەیکەن. خواش دە فەرموێت: مەیکەن. هەر چەندە خوا دە فەرموێت: لایەن دروست مەکەن. کەچی موسولمانەکان وا خەریکن دروستی دەکەن."

بۆیە پێشبینی کرد پەیدا دەبن. نە ی وتوو: پێویستە بیکەن ، وە ئەگەر فەرمودە ی صەحیحی ئەبو داود بخوێنینه وە، فەرمودە ی ٤٥٩٩ وە فەرمودە ی ٤٥٨٠ دە فەرموێت: پێغەمبەر (درودی خۆی لێ بێت) فەرمووی: "جولە کەکان دابەش بوون بۆ ٧١ یا ٧٢ لایەن، گا ورەکان دابەش بوون بۆ ٧١ یا ٧٢ لایەن. موسولمانەکانیش دابەش دەبن بۆ ٧٣ لایەن."

پیشین یان پیشینان. بۆیه له شه‌ریعه‌تدا، به‌رزترینان قورئانه،
قسه‌ی خوايه . نه‌گه‌ر ويستت شتێك بدۆزیته‌وه و له قورئاندا نه‌بوو،
ده‌چیت بۆ سه‌رچاوه‌ی دووه‌م كه‌ ده‌یسی سه‌حیحه، قسه‌كانی
پێغه‌مبه‌ر . له قسه‌كانی پێغه‌مبه‌ردا كه‌ بانگه‌وازی بۆ كردووه
قورسایي زیاتره‌ وه‌ك له‌وانه‌ی پێغه‌مبه‌ر خۆی کردوونی . بۆیه
نه‌گه‌ر فه‌رمانه‌كه‌ی و نه‌وه‌ی کردوویه‌تی پێچه‌وانه‌بوو، فه‌رمانه‌كه‌ی
قورسایي زیاتره‌، سییه‌م كۆمه‌له‌ بریتیه‌ له‌ هاوه‌ڵان، اجماع، سی
چه‌رخه‌كه‌، سه‌حابه‌، تابيعين ، وه‌ تابيعی تابيعين .

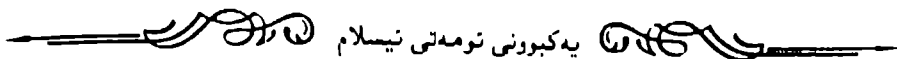
"اجماع" يش له‌م كۆمه‌له‌كه‌سانه‌ كه‌ سه‌حابه‌ن قورسایيان
زیاتره‌ وه‌ك له‌ تاكه‌ بۆ چوونێکی سه‌حابه‌یه‌ك . پاشان تابيعی
تابيعين وه‌ كۆتا كۆمه‌له‌ "قياس" ه‌. نه‌گه‌ر نه‌ت دۆزییوه‌ له‌ هه‌چ
كۆمه‌له‌یه‌ك له‌ كۆمه‌له‌كانی سه‌ره‌وه‌، له‌ قورئان، له‌ فه‌رموده‌، له‌
ژیانی سه‌حابه‌كان، وه‌ تابيعين و تابيعی تابيعين. پاشان ده‌توانیت
قياس به‌كار به‌یئیت "له‌یه‌ك چوون". بۆیه‌ شه‌ریعه‌ت نه‌م چوار
شته‌یه‌ به‌ گشتی، قورئان ، فه‌رموده‌، هه‌چ فه‌رموده‌یه‌کی سه‌حیح

گەشتوون. ئەگەر لەویدا نەت دۆزیه وه "پاشان چینی دواى ئەوان... "تابعين، ئەگەر لەویدا نەت دۆزیه وه "پاشان چینی دواى ئەوان... "تابعى تابعين . پێویستە بەم شیۆهیه بێت. چونکە زۆربەى ئایەتەکانى قورئان، بۆ نمونە وشەى (مس) دوو مانای هەیه جیماع، لەگەڵ بەریەك کەوتنى ئاسایی کاتى سەیری فەرمودە کە دەکەین کە جیماعە نەك بەریە کەوتنى ئاسایی و سادە. بەهەمان جۆر کاتى جیاوازی لە بۆچوندا هەبوو. لە تیگەیشتنى هەر ئایەتێکی قورئان پێویستە لێى تێگەین، ئەگەر ئایەتێکی تری روونکردنەوهى هەبوو ئەوه قورئان باشتترینە. ئەگەر نەبوو بچۆ بۆ فەرمودەى راستى پێغەمبەر.

ئەگەر لەوێشدا نەبوو، لە شیوازی ژیاى صەحابە کائدا، تابعين، تابعى تابعين، تەواو. کەوايە بۆ سەلماندن بۆ "حجة" لە تیگەیشتن لە قورئان و فەرمودەى دروستى پێغەمبەر پێویستە گوێڕایەڵ بین بە گوێڕەى خوا وه پێغەمبەرەكەى و سەله فى صالحين . بەم شیۆهیه وهى دەگريت ئەگینا زۆربەى ئایەتەکانى قورئان

دہ کریت دوو مانای مہ بیت ہر وہ کو ٹایہ تی ژمارہ ۱۶۹ ی سورہ تی
ال عمران دہ فہ رمویت: (...ٹہ وانہ ی شہ ہید بوون، نہ مردوون بہ لکو
زیندوون...) مہ ندی کہ س دہ لٹن کہ وایہ دہ ژین. کاتیک قسہ یان
لہ گہ ل دہ کہ یت، دہ لٹن: ٹہ گہ ر شہ ہید زیندوو بیت کہ وایہ
پیغہ مہ ریش زیندووہ. لوجیکی ژور باشہ! بہ لام صہ حابہ چوں
تیگہ یشتون؟ صہ حابہ وایان دادہ نا کہ پیغہ مہ ر زیندوو بیت؟
ٹہ وان ناشتیاں، نوژیشیاں لہ سہ ر کرد. تہ نانہ ت شہ ہیدہ کانیش
کہ لہ جہ نگاگاندا شہ ہید دہ کران.

ٹایا صہ حابہ کان نوژیاں لہ سہ ر نہ دہ کردن؟ نوژ لہ سہ ر
کہ سیکی زیندوو دہ کریت؟ نا. کہ وایہ ٹہ وہ ی قورٹان دہ یلٹت:
(...زیندوون...) مانای وایہ لہ پوژی دواپی ٹہ وان قازانجیان
کردووہ، مانای وانیہ بہ جہ ستہ زیندوون. ٹہ گہ ر بہ جہ ستہ
زیندوون، بوجی صہ حابہ کان دہ یان ناشتن؟ بویہ لیڑہ دا ٹہ گہ ر
گران لہ ٹایہ تہ قورٹانیہ کہ تیگہ یشتیت کہ دوو بوجوون مہ یہ،
بگہ پڑوہ بؤ قورٹات و سونہ ت، شیوازی صہ حابہ، سہ لہ فی صالحین،

يەكبۇونى نۇمەتى نىسلام

ئىنجا ۋە لامەكەت دەست دەكەۋىت. ھىچ گرانى تىدا نى، ئاسانە.
پىۋىست ناكات ببىت بە زانا، بە لىكۆلىنەۋە ۋ بە ھەۋلدان، يەك تۆز
، يەك تۆز، زۆر نا.

چ ناويك له خۇمان بنين؟

ئىستا لايەنىكى ترى خەلك مەن كاتىك لىيان دەپرسىم: "ئىوھ
كىن، ئىوھ چىن؟" دەلىن: "ئىمە ئەھلى ھەدىتىن." دەلىم: "ئەھلى
ھەدىت ماناى چىە؟" دەلىن: "ئىمە ئەھلى قورئانين، وە سونەت،
قورئان و ھەدىت." دەلىم: "باشە، ئەگەر تۆ ئەھلى ھەدىتىت، ئەوھ
مەن بە باشى دەزانم بە خۆم بلیم ئەھلى ھەدىسى ھەجىج. چونكە
مەن گوپراپەلى قورئانم، وە ھەدىسى ھەجىج. خەلكى ترەن كە
شوین ھەدىسى لاوازش دەكەون، ھەروھە ھەدىسى مەوضوع.
ئەگەر تۆ دەتەوئیت ناوم لیبنیت مەن ئەھلى ھەدىسى ھەجىج.

سەیركە، ئەھلى ھەدىت واتە كەسەك شوین ھەدىسى لاواز و
ھەدىسى مەوضوعیش بکەوئیت، بۆیە بە خۇیان دەلىن ئەھلى
ھەدىت، ئەگەر دەتەوئیت بە ناويك بانگم بکەیت مەن ئەھلى ھەدىسى
ھەجىج. بۆیە ئەگەر پرسىاریان لى بکەیت: "برام تۆ بە خۆت
دەللیت ئەھلى ھەدىت، واتە ئىوھ تەواون، گوپراپەلى قورئان و

سونه تن. باشه من پرسیار ده که م: "له چ ئایه تیکی قورئاندا خوا ده فەرمویت به خۆتان بلّین ئه هلی هه دیث؟" ده لّیت: "هیچ نادۆزینه وه." "هیچ هه دیسیکی هه حیج هه یه، که پیغه مبه ر بیّت بلّیت: به خۆتان بلّین ئه هلی هه دیث؟ هیچ وه لّام نه. له بهرئه وه من به خۆم نالّیم ئه هلی هه دیث. به خۆم ده لّیم موسلمان، که وایه من به ته وای ئه هلی هه دیسم. ئیوه. ۹۰٪، ۹۵٪ له وانه یه. ۹۸٪، من ته واو ئه هلی هه دیسم، ئه هلی هه دیسی هه حیج. باشه یان نا؟

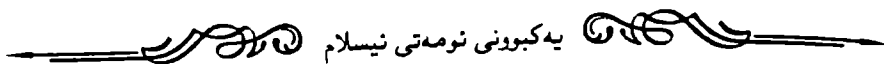
کۆمه لّیک خه لّکی تر هه ن به هه مان جۆری ئه هلی هه دیث، ده لّین ئیمه سه له فین. ده لّیم سه له فی؟ به لّی من سه له فیم. ده لّیم باشه سه له فی چیه؟ ده لّیت سه له فی واته شوین که وتنی سه له فی صالحین. ده لّیم منیش شوین سه له فی صالحین که وتووم. گوێپرایه لّی خوام وه پیغه مبه ره که ی وه سه له فی صالحین. چینی سه رده می پیغه مبه ر، وه چینی دوا ی ئه وان، وه چینی دوا ی ئه وان. به لّام دواتر لّی ده پرسم: "ئایا هیچ ئایه تی که هه یه له قورئاندا خودا به فەرمویت: به خۆتان بلّین سه له فی؟" ده لّیت: "نا." "هیچ فەرموده یه که هه یه

— به کبرونی نومه تی نیسلام —

که پیغه مبهری خوا بهرمویت: به خوتان بلین سه له فی؟ ده لیت
نا. به لام سه له فیه ک هات و بهرموده یه کی پیدام. پیغه مبه
بهرموده یه تی "من سه له فیم" وه خویندیه وه، سه حیجی موسلیم.
که وایه سه رچاوه که م پییده. وتی باشه، سه یری سه حیجی
موسلیم کرد. با بگه رپین، بهرموده یه ک هیه، سه حیجی موسلیم
ژماره ۲۴۵۰ یان شتیکی وا، دوو هه زار و چوار سهد و په نجا و
شتیک. بهرموده یه کی سه حیجه، به لام بهرموده یه کی دوو و
دریژه.

ئه وه له نیوانه که یه تی. ته وای بهرموده که
ده لیت: "محمد (درودی خوی لی بیت) به فاتیمه ی وت (خوی لی
پازی بیت) که من سه له فیکی نایام بو تو."

باوک به کچی خوی ده لیت. پیغه مبه (درودی خوی لی بیت) به
کچه که ی خوی بهرموو، فاتیمه (خوی لی پازی بیت)، من
سه له فیکی نایام. هه وه کو پیم وتن "سه له ف" به پیی وشه له
عه ره بیدا واته "پیشین" یان "پیشینان" بویه نه گهر من به

کچہ کہم بلّیم: من سہلہ فی تۆم. هیچ کیشہ یہ کی تیّدا نیہ. وہ
عہ رب کہ گاور بوون ئہ گہر بہ عہ رہ بی بہ کچہ کانیاں بلّین: ئیمہ
سہلہ فی ئیوہین. هیچ کیشہ یہ کی تیا نیہ. بۆیہ بہ پیّی وشہ هیچ
کیشہ یہ کی تیا نیہ. بہ لّام بہ پیّی نیسلام، پیّغہ مہر (درودی خوی
لیّ بیت) سہلہ فیّکی نایاب بوو بۆ کچہ کہ ی. بہ لّام لیّردا، ہموو
باوکیک لہ وانہ یہ نہ توانیّت ببیّت بہ پیشینیکی موسولمانی نایاب بۆ
کچہ کہ ی. لہ وانہ یہ کچہ کہ ی یا منالہ کانی بہ ئیمانتر بن وەک لہ
باوکیک کہ ی. بۆیہ ہموو باوکیک ناتوانیّت وا بہ کچہ کہ ی بلّیت.

بہ پیّی وشہ ئہ گہر لہ وشہ ی "سہلہ ف" تیّبگہین، بہ پیّی
زانایان، زانا مہزنہ کانی سہلہ فیہ کان دہلّین کہ بہ پیّی وشہ ئہ مرۆ
هیچ کہ سیّک ناتوانیّت ببیّت بہ سہلہ فی، سہلہ ف لہ پیش ئیمہ
بوون. بۆیہ بہ راورد بہ وانہ ی پیشوو، ئیمہ خہلہ فین. ئیمہ دہ بین بہ
سہلہ ف بۆ منالہ کانمان، منالیّ منالہ کانمان، منالیّ منالیّ
منالہ کانمان. بۆیہ بہ تہ کنیکی دہ کریت ئیمہ سہلہ فی بین، بہ لّام بہ
پیّی نیسلام ناتوانین. بہ پیّی نیسلام ئیمہ خہلہ فین.

کاتیک چوم بۆ ئوسترالیا. یہ کہم جار کہ چوم بۆ ئستورالیا،
چوم بۆ وتاریک کۆمہ لیک برا هه بوون، ماشاء الله له سهر قورئان و
سونه بوون، فہرمودہی صہحیح. بانگیان کردم بۆ وتاریک. وه
ئاسایی ئیمہ وه لآمان دانہ وه. کہ دیین. وه گہ یشتینہ ئہ و شارہ،
من گلہ یی له و کۆمہ لہ برایہ ناکہم، ماشاء الله یان لی بیّت. شہو
گہ یشتین. من گروپی کامیراکہم له گہ لدا بوون، نوێژمان کرد. برایہ ک
وتی: "ئای، تۆ وه کو ئیمہ نوێژ دہ کہیت؟" وتم: "مہ بہ ستت چہ
نوێژ وه کو ئیوہ؟ من وه کو پیغہ مہر نوێژ دہ کہم." "ئہ و کۆمہ لہ
شوینکہ وتہی قورئان و فہرمودہی صہحیح بوون. پیویست بوو
چیان بوتایہ؟ ئیمہ شانازی دہ کہین کہ تۆ وه کو پیغہ مہر نوێژ
دہ کہیت؟ نہ کہ وه کو من نوێژ دہ کہیت. هہر گیز پیشتر نہم بینیبوو
نوێژ بکات، چہند سالہ نوێژ دہ کہم، بۆیہ وه کو ئہ و نوێژ ناکہم،
وه کو پیغہ مہر نوێژ دہ کہم. الحمد لله.

هہر وہا وه کو پیغہ مہر نوێژی دہ کرد. بہ لآم وتی: ہیتی تۆش
وه کو ئیمہ نوێژ دہ کہیت. تۆر دلّی خوۆش بوو. چونکہ کاتی

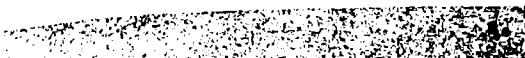
بانگیان کردم کاسیتہ کانی منیان بینیبوو. دەیان زانی زاگیر باسی
دین بہ راورد کردن دہکات. بہ لئی زۆر باشہ، بہ لّام عہ قیدہ ی منیان
نہ دہ زانی. نہ یان دہ زانی چۆن نوێژ دہ کہم. بۆیہ بہ نابہ دلّیہ وہ
بانگیان کردم. بہ لّام کاتیک منیان بینی نوێژ دہ کہم، دلّخۆش بوون.

ئاہ، ئی تۆش وہ کو ئیمہ نوێژ دہ کہیت. وتم نا من وہ کو
پیغہ مہر نوێژ دہ کہم، بہ لّام ماشاء اللہ برای باش بوون. نانی
ئیوارہ مان خوارد و وتاریکی باشمان ہہ بوو. ہہ مان بابہت، وتم من
شافیعی تہ واوم، وہ کاتیک ہاتمہ سہر سہلہ فی، وتم من سہلہ فی
تہ واوم، بہ لّام لہ ہیچ شوینیکدا قورئان نالیت بہ خۆتان بلّین
سہلہ فی، یا ہیچ حەدیسکی صەحیح نہ کہ پیغہ مہر بفہرمویت بہ
خۆتان بلّین سہلہ فی، بۆیہ زۆر بہ ی براکان قسہ کہ میان قبول کرد،
جگہ لہ یە ک کہس، برایە ک نارازی بوو. ہہ موو براکانی تر ماشاء اللہ
وتیان: راستہ زاگیری برامان، قسہ کہ تمان قبولہ. یە ک برا پرسیری
لی کردم: "زاگیری برام، تۆ شیخ ناصر الدین الالبانی دہ ناسیت؟"

بەكبۇنى نۆمەتى نىسلام

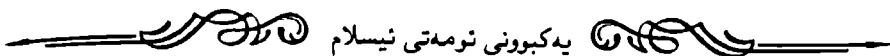
ۋەتەن: "بەلى دەيناسم." ۋەتەن: "بەلاتەۋە چۈنە؟" ۋەتەن: "ماشاءالله، يەككە لە موخەدىسە مەزنەكانى سەردەمى ئەمرو." چەند سالىك لە مەۋپىش كە شېخ ناصرالدين لە ژيانابوو. ۋەتەن: "ئا، پىت باشە." ۋەتەن: "بەلى، زانا يەكى مەزنە، پىزى دەگرم، خۆشمەدەۋىت." ۋەتەن: "باشە، قەسەكى ئەۋەت دەدەمى." چو بۆ ئىنتەرنىت، لە پىگەى albani.com فەتۋاكانى داۋنلۆد كرد.

شېخ ناصرالدين الألباني (خوای لى پازى بىت) خۆشمەدەۋىت، بەگەرمى پىزى دەگرم، نمونەيە، ماشاءالله. دوو جور زانا ھەن، جورىكيان دەلەين: "سەلەفى بوون فەرزە." ئەۋىش يەككە لەم جورەيان. يەككە لە توندەكان، كە دەلەين سەلەفى بوون فەرزە، بۆيە منىش ۋەتەن الحمد الله ھەر كەسى بۆم بسەلمىنىت لە قورئان و فەرمودەى صەحىح، ئەمرو قبولى دەكەم. بەلام سەيرى دەكەم ئەگەر يەككە بۆم بسەلمىنىت لە قورئان و فەرمودەى صەحىح كە "فەرزە بە خۆت بلىت سەلەفى" يان "فەرزە بە خۆت بلىت ئەھلى ھەدىت" يان "فەرزە بە خۆت بلىت ھەنەفى" يان "مالىكى" ئەۋە

بەخۆم دەلێم بە کردەوه من وام، بەلام وەکو ناووا باشە لام بە
خۆم بلێم "موسڵمان". بۆیە کاتێک سەیری فەتواکانی شیخ
ناصرالدین الألبانی دەکەم، فەتوای زانا مەزنەکان باس دەکات
دەفەرمویت: "ئەبو داود لە فەرمودەیه کدا ئاماژەی پێ دەکات کە
٧٢ لایەن پەیدا دەبێت هەموویان دەچنە دۆزەخ، جگە لە یەکیکیان
کە (جماعة) یە.

"ئەگەر سەیری سەرچاوەش بکەیت "جماعة" واتە سێ
چینهکەی یەکەم، لەسەر چاوەی صەحیحی بوخاری. پازیم بەوه.
دەلێت: "ئیمام ئەبو حەنیفە فەرموویەتی کە "جماعة" واتە شوێن
کەوتنی پێگەی صەحابەکان، چینی دوا ی ئەو، پاشان چینی دوا
ئەو. سەله فی صالحین. "وتم: من وا دهکەم. باسی دەقهکەی شیخ
"ابن تیمیة" دەکات کە "واجبه شوین سەله فی صالحین بکەوین".
وتم: وا دهکەم. فەتواکەی ئیمام شافعی باسی دەکات کە "واجبة"
کە شوینی سێ چەرەکەی یەکەم بکەوین، پێشینی پاست پەو.
وتم من وا دهکەم، کێشەکە چیه. بەلام ئایا ئەوان وتویانە بە خۆت

بلى سەلە فى. ئەبو حەنىفە ھەگىز وای نە وتوۋە. ئىمام شافىئى ھەگىز وای نە وتوۋە.

شىخ ابن تىمىيە ھەگىز وای نە وتوۋە، خەلك گۆرپويانە. ھەركىز وایان نە وتوۋە. بۆيە ئىستە ھېچ سەلماندىك نىيە لە قورئان و فەرمودەى صەحىح كە بە خۆت بلى سەلە فى. "قياس" يك ھەيە، لۆجىكىكى شىخ ناصرالدين الأبانى، ماشاء الله شىخ ناصرالدين الأبانى نمونەيە، زانا يەكى زۆر باشە. كۆرپىكى پرسىيار و ۋەللام ھەبوۋە، ۋەكو چۆن ئىمە كۆرپى پرسىيار و ۋەللامان ھەيە. ئەگەر بچىت بۆ سايتى شىخ ناصرالدين الأبانى، ھەول دەدات بە لۆجىك باورپان پى بىكات كە بۆچى پىويستە بە خۆت بلىيت سەلە فى. پرسىياردەكەن و شىخ ۋەللام دەداتە ۋە. شىخ ئەلىت: "چىت؟" پرسىياركەر: "موسلمانم." شىخ ناصرالدين الأبانى: "چ جۆرپىكى موسلمانىت؟ خەوارىجىت؟ موعتەزىلەيت؟ شىيەيت؟ رافىزىت؟ قەدەرىت؟ چ جۆرپىكى موسلمانىت؟" پرسىياركەر: "موسلمانىكم كە شوپن قورئان و سونەت كە وتووم." شىخ: "چ سونەتىك؟ ھەموو

لايەك دەلەت شۆيىن قورئان و سونەت كەوتووین؟ خەوارىچ دەلەت شۆيىن قورئان و سونەت كەوتووین. شیعە دەلەت قورئان و سونەت. قەدەرى دەلەت قورئان و سونەت. چ جۆرىكى قورئان و سونەت دەلەت؟ "پرسىاركەر: "شۆيىن قورئان و سونەت كەوتووم بەو جۆرى سەلەفى سالىح لىي تىگەشتوون. "شىخ: "بەلى، زۆر باشە، پىويستە شۆيىن قورئان و سونەت بەو شۆوہەي سەلەفى صالح لىي تىگەشتوون.

بۆيە بۆ ئەم دىرە دىرە، بە شۆوہەي كورت، وشەكە «سەلەفى» يە. وە گفتوگۆكە تەواو بوو. بە بۆچوونی سەلەفىەكان. گفتوگۆكە تەواو بوو. ئەگەر بچىنە سەر ئىنتەرنىت. مەن پىز لە شىخ ناصرالدين الأبانى دەگرم، زۆرەي وتارەكانم، كاتىك دەمەوئەت لە فەرمودەيەك بۆلەمە سەيرى ئەوہي ئەو دەكەم، پىزى دەگرم، ماشاءالله، خۆشم دەوئەت، بە پىزە لەلام، بەلام بە بى تەقلید، تەقلید تەنھا بۆ خودا و پىغەمبەرەكەيەتى. باشە، سەيركە، ئەمە لۆجىكە، ئەمە قىياسە. مەن دەلەت بۆم سەلمىنە لە قورئان و سونەت، نەك

لّوجیک. سوپاس بۆ خوا، خودا پره‌حمی به من کردووه به لّوجیک، سوپاس بۆ خوا. من زانانیم، خۆم به "طالب العلم" داده‌نیم. به‌لام خودا پره‌حمی پیّ کردووم که سهردانی زۆربه‌ی زانایانم کردووه، جا زانا مه‌زنه‌کانی هیندستان بیّت، له دۆبه‌ندی بیّت، زاناکانی سعودیه بیّت، الحمدالله، زانای شوینه‌کانی تری جیهان بیّت. خوا پره‌حمی پیّ کردووم که بۆم پره‌خساوه، که دابنیشم له‌گه‌ل زانا مه‌زنه‌کانی ئه‌م سهرده‌مه. سوپاس بۆ خوا، به دانیشتن له‌گه‌لایاندا خودا زانیاری زیاد کردووم، به‌لام هیشتا خویندکارم به زانیاریه‌کی که‌م و سنوردار. به‌لام لّوجیک هه‌یه، الحمدالله، خودا پره‌حمی پیّ کردووم به لّوجیک. بۆیه به پیی ئه‌وه، ئایا چ جوړه موسلماننیکیت؟

خه‌واریجیت؟ موعته‌زیله‌یت؟ شیعه‌یت؟ قه‌ده‌ریت؟ سوّفیت؟ له‌سه‌ر ئه‌وه گفتوگۆکه‌ی برده‌وه. سه‌یرکه‌ن، کاتێ شیخ وه‌لامی دایه‌وه. پرسیارکه‌ر: "به‌لام ئایا خودا نه‌ی فه‌مووه به خۆتان بلّین موسلمان؟" شیخ: "له‌و کاته‌دا یه‌ک جوړ نیسلام هه‌بووه، ئیستا

گروپی جیاواز ھے، لہ بہر ئو ھو ھرزہ، واجبہ کہ خوت بہ سہ لہ فی
 دیاری بکہیت. " ئیستا تۆرہی وەلامی منہ. گفتوگو لہ ویدا تہ واو
 بوو. شیخ ناصرالدین الأبانی گفتوگوکە ی بردەوہ. بۆ من،
 گفتوگو لہ گەل مە کەن. بۆم بسە لمیئن لہ قورئان و سونەت
 یە کسەر د. زاکیر نایک رازی دە بیئت. لہ گفتوگو کردن، سوپاس بۆ
 خوا، خوا ھیدایەتی داوم. وەلامی من بۆ شیخ ناصرالدین الأبانی،
 پێزی ئە گرم، بەراورد بە و من ھیچ نیم، دلۆپی دەریایە ک نیم
 بەراورد بە شیخ ناصرالدین الأبانی. بۆیە تکایە ھەلە لیم تیمە گەن.
 لە زۆربە ی وتارە کانم پشت بە لیکنۆلینە وەکانی ئو دە بە ستم. بۆیە
 تکایە ھەلە لیم تیمە گەن. خوشمە دەوێت، پێزی دە گرم.

بەلام بە بی تەقلید. پێی دە لیم: " باشە، ئە گەر سەیری
 سەردەمی میژووی پیغەمبەر بکہیت. ھەرمودە یەکی پی نە وتووم،
 ھیچ ئایە تیکی قورئانی بۆ باس نە کردووم کە بە خۆت بلاییت سە لہ فی.
 بۆیە وا نالیم. ئیستا لۆجیک. لە سەردەمی پیغەمبەر، دوو پوھە کان
 ھەبوون، مونا فیکە کان. باشە مونا فیک ھەبوو، سەحابە کان

ناوهکه یان نه گۆږی. خه وارچ هه بوو، خه لک ئه م ناوه ی لی نان،
 صه حابه کان هه ر به خۆیان دهوت موسلمان. ئایا صه حابه وتیان با
 ناویکی تازه دابننن؟ نا، بهردهوام بوون له وهی به خۆیان بلنن
 موسلمان. موخته زله هه بوون، خه لک هه ر به خۆیان دهوت
 موسلمان.

بۆیه له و کاته شدا جیاوازی هه بووه. هه بووه یا نه بووه؟ ئیستا
 با بچین بۆ پرسیاره که. شیخ ناصرالدین الأبنی وتی: "پێویسته
 به خۆت بلنی سه له فی." ئه مه پرسیاره که مه: "کام سه له فی؟"
 پرسیار ده که م: "ده زانن چه ند جۆر سه له فی هه یه؟ ئایا قرطوبیت؟
 یان سوروریت؟ یان مه دخه لیت؟" ده توانم ناوی تری سه له فی بلنم.
 سه یرکه، من دژی که س قسه ناکه م، تکایه هه له لیم تی مه که.
 مه به ستم خراپ کردنی هه چ کامیان نیه. به ئام له سه له فیشدا گروپی
 جیاواز هه یه. وه ئه گه ر بچیت بۆ به ریتانیا، ماشاء الله، سبحان الله،
 الله اکبر، گروپی زۆر زۆر هه یه. له به رتانی هه ر گروپی شه ر له که ل
 گروپه که ی تر ده کات و ده لێن سه له فیه که ی تر کافره، په نا به خوا.

كەوايە سەر بە كام سەلەفیت؟ ديسان. سەیركەن ھەر ناویك لە
خۆت بنییت سەر دەکیشتی بۆ جیاوازی، كە شیعه پەیدا بوو،
خەلك وتیان ئیمە سونین، ديسان گروپی "ئەھلى سونە و
جەماعەت" جیاپونەو، ھەنەفى، شافعی، ھەنبەلى، مالیکى،
ئىنجا سەلەفى، ئەھلى ھەدیت، دابەش بوون لە مانیشدا ھەيە. ھەر
كاتیک ناویك نرا لە لایەن مرقۇئەو، بەرەو جیا بوونەو
سەردەکیشتی. تەنانەت بە ناوی خواشەو موسولمان جیاوازیان
تى كەوتوو. خودا ئەوھى فەرموو.

بۆيە وا مەزانە ئەو ناوھى تۆ دەینییت جیاوازی تیناکەویت. وا
مەزانە كە خوا نایزانیت. خوا دەزانیت جیاوازی دروست دەبییت لە
نۇمەتى نىسلامدا. لە قورئاندا فەرمویەتى، پێغەمبەر پێش بینی
کردوو. تەنانەت پێغەمبەر نەیفەرموو بە خۆتان بلین ئەھلى
ھەدیت یا سەلەفى.

ئەھلى ھەدیت؟ كام ئەھلى ھەدیت؟ لە بۆمبای كە من خەلكى
ئەویم دوو ئەھلى ھەدیت ھەيە "جەمعیه ئەھلى ھەدیت" و "گروپی

ئە ھلی ھەدیث "کەوايە ئیستا من سەر بە کام ئە ھلی ھەدیثیانم؟
ئە ھلی ھەدیسیکان گلەیی لە ئە ھلی ھەدیسه کە ی تریان دەکات.
سەیرکەن، من هیچ مەبەستم ئازاردانی ئە ھلی ھەدیث نیە. لەبەر
ئەوێهە کە وێم بابەتە کە ھەستیارە. سویند بە خوا من تەنھا
دەمەوێت باسی خۆدا و پێغەمبەرە کە ی بکەم. ھەستت بەرامبەر
خراب نەبیّت. پێز لە شیخ ناصرالدین الأباڤی دەگرم. پێز لە سەلە فی
دەگرم. لە ھەموو ئەو گروپانە ی کە ھەبە. پێویستە پازی بین کە
ئە ھلی ھەدیث و سەلە فی نزیکترین لە قورئان و سونەت. بە
شانازیەو ئەو دەلیم. بەلام، کام سەلە فی؟ بۆیە لەوانە یە لە
سەردەمی شیخ ناصرالدین الأباڤی یە ک گروپی سەلە فی ھەبوو بیّت.
ئیستا چەند گروپیکن. "سوروی" "مەدخەلی" "قرطوبی".

ئیستا کتییێ تازە ھەبە "سەلە فی پاست"، "سەلە فی پاست".
کتیییم لەسەر دەعوە ی سەلە فی خویندەوہ "سەلە فی پاست".
'سەلە فی پاست' ی چی؟! دەزانن بەرنامە یە ک ی دەعوە مان ھەبوو لە
ۆمبای. خەلک لە شوینی جیاوازی جیھانەوہ بانگھێت کرابوون. لە

۵۰ بۆ ۹۰ ولاتی جیواز. وه زۆربه یان له زانکۆی مه دینه وه هاتبوون، ماشاء الله، له زانکۆی مه دینه وه، هه موویان... زیاتر له نیوهی سه له فی بوون، وه گفتوگومان کرد له وی. پرسیارم کرد، سه له فی ناویکی کورته به درێژی واته "من باوړم به قورئان و فهرموده هه یه به و جۆره ی سه له فی صالحین تیی گه شتووین" به کورتی "سه له فی".

بۆیه پرسیم: "سه له فی صالحین باشتن یان محمد (درودی خوای لی بیّت)؟ کامیان باشته؟" پییان وتم: "محمد (درودی خوای لی بیّت). "ئه ی که وایه بۆچی به خۆتان نالین "محمدی"؟ راسته یا هه له؟ له هیندستان به کی دهوتریت "محمدی"؟ ده زانیت؟ کی پله ی به رزتره محمد (درودی خوای لی بیّت) یان خوا؟ خوا. بۆیه ئه وه ی ملکه چی فرمانی خوا بیّت پیی دهوتریت "موسولمان" ئیمه ده زانین جیابوونه وه هه یه له نیوان موسلمانان. به لام هه ر ناویک بنییت ده بیته هۆی جیوازی. له مه زه بی حه نه فیدا چوار خویندکار هه یه. له مه زه بی شافیعیدا "قدیم" و "جدید" هه یه. له ئه هلی حه دیثدا، چووم بۆ کشمیر کۆمه لیک ئه هلی حه دیث هه یه، چووم بۆ

كەريلا "موجاهيدىن" ھەيە. بە خۇيان ئالڤن ئەھلى ھەدىث بەلگە
"موجاهيدىن".

ئەگەر بچىت بۇ سەۋدىيە بىلڤىت مەن ئەھلى ھەدىثم ، دەلڤن ئەم
ئەھلى ھەدىسە تازەيە چىيە ؟ كۆمەلڤكى كەمى سەۋدىيە دەزانەن
كە ئەھلى ھەدىث چىيە. لاي ئەۋان سەلەفى ھەيە . بەلام سەلەفى و
ئەھلى ھەدىث سەر بە يەك شىۋەن، سەر بە يەكن، بەلام لە ئاۋدا
جىاۋازن. لە ھەندى ۋلات "ئەنصارى"، لەبەرچى ؟ بۆيە كاتىك
دەلڤن بە خۇتان بىلڤن سەلەفى، ماناي وايە ئەھلى ھەدىث لە
ھىندستان سەلەفى نىن ؟ بۆيە بۇمان دەر دەكەۋىت كە ئەگەر
دەتەۋىت ئاۋىك بىلڤىت لە جىيى "سەلەفى" "مەمدى" باشترە ، لە
جىيى "مەمدى" يش "موسلمان" . بۆيە دەلڤم: "گۈپرايەلى خوا بن،
گۈپرايەلى پىغەمبەر بن" بۆيە دەلڤم مەن، بۇ ئاۋنان، مەن وام لام
پەسندە بە خۇم بىلڤم "موسلمان" ھەرئەۋە . لە سەرەتاۋە
"موسلمان" لە كۇتاۋە "موسلمان" . مەن ئازارى ھىچ برايەكى
موسلمانم ئادەم ، ھەنەفى بىت يان شافىعى بىت يان ھەنبەلى بىت

یەکیبووونی نۆمەتی نیسلام

یان مالیکی بیّت یا ئەهلی حەدیث بیّت یان سەلەفی. ھەموو لایەکم
خۆشدەوێت، ھەموو برا موسڵمانەکانم خۆشدەوێت . من بۆ ئەو
لێرەنیم بۆ ئازاری ھەستی کەس بەدەم. بۆیە دەلێم (...وێرن بە
دەم بەرنامە یەکەوێ کە ھاوبەشە لە نیوان ئێمە و ئێوە شدا...) من
دەچم بە دەم بەرنامە ھاوبەشە کەوێ. پێز لە ئێمام ئەبو حەنیفە
دەگرم، ئێمام ئەحمەد بن حەنبەل ، ئێمام مالیک ، ئێمام شافعی،
پێز لە زانا مەزنەکان دەگرم. پێز لە سەلەفی صالحین دەگرم .
شۆینیان دەکەوم، سوپاس بۆ خوا. لە سەرەتاوە "موسوڵمان" لە
کۆتاوە "موسوڵمان" .

دروستکردنی پیکخراو له ئیسلامدا

هۆکاری دووه می یه ک نه بوون و لیکترازان بریتیه له: سه ر به چ پیکخراویکیت؟ پیکخراو؟ من سه ر به جه ماعه تی ئیسلامیم، من سه ر به جه ماعه تی ته بلیغم، ئیخوانی. سه ریکه ئه گه ر شوین قورئان و سونه ت بکه ویت به لām سه ر به پیکخراوه که ی من نه بیت. من له گه لندا نیم. سه ریکه، دروستکردنی پیکخراو هه له نیه له ئیسلامدا. ناوانانی پیکخراو "جه ماعه تی ئیسلامی" جه ماعه تی ئه هلی حه دیث کیشه نیه. هه ر ناویک بی. "جه ماعه تی ئه هلی حه دیث" "جه ماعه تی ئیسلامی" یان ناویک سه ر به ناوی شیخ ابن تیمیه، هه ر ناویک، کیشه نیه.

به لām، ئه گه ر پیکخراوه که شوین قورئان و سونه ت که وتبیت به شیوازی سه له فی صالح، نه وه پیکخراویکی راسته. ئه گینا هه ر ناویکی لی بنییت هه له یه، ئه گه ر به ناوی ئیمام عومه ریشه وه بیت (خوای لی پازی بیت)، به ناوی ئیمام ابوبه کریشه وه بیت (خوای لی پازی

بیٲ)، به ناوی ابن تیمیه شه وه بیٲ (خوای لی پازی بیٲ)، به ناوی
 نه بو حه نیفه شه وه بیٲ (خوای لی پازی بیٲ) کیٲشه نیه. کیٲشه نیه
 نه گهر پیکخواوه که شوین قورئان و فه رموده ی صه حیج که وتبیٲ به
 تیگه یشتنی سه له فی صالح، نه وه پیکخواویکی راسته.

نه گهر نا، پیکخواوه که رهت بکه ره وه ئیتر ههر ناویکی هه بیٲ
 با به ناوی ابن تیمیه وه بیٲ، یا سه له فی، یا نه هلی حه دیٲ. بویه
 دروستکردنی پیکخواو هه له نیه له ئیسلامدا، چونکه ئیمه تایبته
 کراوین به ده عوه وه، کۆمه لیک تایبته کراون به چاکسازیه وه،
 کۆمه لیک تایبته کراون به زانسته وه، کیٲشه نیه.

به لام نه گهر دوو پیکخواو ده عوه بکه ن، دوو پیکخواو
 هه ردوویان شوین قورئان و سونهت که ووتون، به لام له بهر نه وه ی
 سه ر به پیکخواوه که ی من نیه، من دژی نه وم. ده ست ده که م به
 فه توا نووسین، چ فه توا یه ک؟ که نه و که سه کافره. نه کفرکردن!
 راسته وخق ده زانن خه لک وتویه تی مه پۆن بۆ کۆپی "پیس". بۆچی؟
 له بهر نه وه ی سه ر به پیکخواوه که ی من نیه، نه گهر پیکخواوه که ی من
 بوو، نه وه باشه.

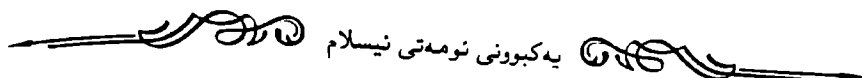
ئه گهر پێکخراوی ئه و کۆمه له بێ که من سه ر به ئه وانم، ئه وه
باشه. ئه گهر پێکخراوی جه ماعه ته که ی من نه بوو، ئه وه پێکخراویکی
باش نه، کۆرپکی باش نه. بۆچی؟ پێویسته سه یری خودا و
پێغه مبه ره که ی بکه ین. ئه گهر پێکخراوه که، کۆپه که شوین قورئان و
فه رموده ی سه حیح که وتبوون به شیوه ی تیگه شتنی سه له فی صالح
ئه وه پێکخراویکی راسته، کیشه نه. بۆیه پێکخراو دروستکردن
کیشه نه. ئه وه نه ی پێکخراوه که له سه ر قورئان و فه رموده ی
سه حیح بیته. بۆیه ئه گهر ده ته ویت بچیته پێکخراویک، زۆر باشه بۆ
تۆ، که پێکخراوه که راست بێ یان له سه ر قورئان و فه رموده ی
سه حیح بیته. ئه گهر جیاوازی له تیگه شتنی قورئان و هه دیثی
سه حیح هه بوو، پرسیا ری تیگه یشتنی سه له فی صالحین بکه
"پیشینی راست ره و" سی چهرخی به که م، ته واو. وه لاما که
ئاسانه.

به لام خه لك فه توا ده دات، ته كفیرکردن. وه به گویره ی
فه رموده ی پێغه مبه ر (درو دی خوا ی لی بیته) له سه حیحی

بوخارى، بەرگى ۸، فەرمودەى ژمارە ۶۱۰۳، پېغەمبەر (درودى
خوای لى بىت) دەفەرموئىت: "ھەر موسولمانىك بە موسولمانىكى تر
بلىت كافر، ئەو دەگەرپىتەوہ بۆ خۆى."

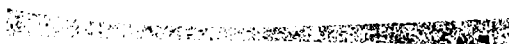
بۆيە بە پىي ئەمە، زانا مەزنەكان فەرموويانە كە نابىت تەكفىر
بكەيت. تەكفىر واتە بە موسولمانىك يا باوردارىكى تر بلىت كافرە
وہ فەتوای جۆراو جۆر ھەيە بۆ ئەم فەرمودانە كە بۆچوونى
"حافىز ابن حجر" دەفەرموئىت: "ئەو فەرمودەيەى صەحىحى
بوخارى كە دەفەرموئىت ئەگەر بە موسولمانىك بلىت كافر
دەگەرپىتەوہ بۆ خۆت." واتە كفرەكە دەگەرپىتەوہ بۆ خۆت، وہ تۆ
دەبىت بە كافر.

شىخ شوكانى فەرموويەتى: "بە باوردارىكى تر مەلئىن كافر ھەتا
سەلماندنەكە وەكو خۆرى بەيانى پۆشن دەبىت." تا ئەو ھەندە
پۆشن دەبىت كە كافرى تەواوہ. سەلمىئرا. سەيركەن، فەرزىيە
بە كافر بلىتى كافر. فەرزىيە، ئەگەر تۆ موسولمانىت ويەكك
كافرىبىت تۆ بۆ فەتو دەدەيت؟ تەكفىر.

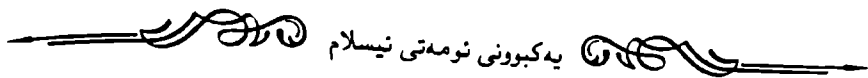
زۆربەیی فەتواکان کە باس دەکریڻ هەلەن. هەرودەکو باسەم کرد. ئەوەندەیی پەییوەندی بە وشەیی "سەلەفی" یەو هەیه ، دوو گروپ لە زانا هەن، گروپیەک دەلێن فەرزه، وە نمونەکەیی شیخ ناصرالدین الأبانییم هینایەو. دەمەوێت ئەو هەش بزانیست کە شیخ "صالح الفوزان" بەپێزە لەلام، زانایەکی ئەم سەردەمەیه. ئەو دەلێت بە سەلەفی بانگکردن فەرزه. تۆزێ کە مەترەنە ک زۆر توند "شیخ بن باز" دەلێت: باشە، کێشە نیە.

بەلام زاناکانی گروپەکانی تر دەلێن بە سەلەفی بانگکردن هەلەیه، کۆمەلێک زانا کە باورپان بە قورئان و فەرمودە و سەلەفی صالحین هەیه. یەکەم جار قسەیی کە سێکەم کرد کە بەپێزترینە لە نێوان سەلەفیەکانی ئەم سەردەمە، شیخ ابن تیمیە. کتیبێک هەیه بەناوی "بانگ کردن بۆ ئیسلام و کاری بانگ خاوی" کە تیایدا ٤٠ فەرمودە باس کراوە، چلەم فەرمودە و کۆتا فەرمودەییکی ترمیزی بە ژمارە ٢٦٠٠ دەلێت کە پێغەمبەری خوا، محمد (درودی خاوی لێ بیست) فەرمویت: "من پاهینانم پێ کراوە بە جەنگ، کە

بۆ ئیوه پاهینانم پئی کراوه. یه کهم "جه ماعه" یه ، "جه ماعه" واته
سی چهره که ی یه کهم، سه له فی صالحین. دووهم گوئیگرتن.
سییه، گوئیپایه لی کردن. چوارهم، هیجرت. پینجهم، جیهاد له
پینگای خوا(سبحانه وتعالی). وه هه ر که سیک بست ی لابتات و جیاواز
بیت له جه ماعه، ئه وه ملوانکه ی ئیسلامی له ملی خوی فریداوه، وه
هه ر که سیک هاوار بکاته که سیکی تر جگه له خوا، ئه وه بانگت
ده کات بۆ ئاگری دۆزهخ."

شیخ ابن تیمیه ده لیت: "یه کیک له سه له ف ده فهرمویت: نازانم به
هوی کام دوو شته وه زیاتر سوپاسی خوا بکه م، بۆ ئه وه ی که منی
هیناوه ته ناو ئیسلام، که بووم به موسولمان، یان بۆ ئه وه ی که
منی پاراستوو له داهینه ران. ته نانه ت فهرموده ی پیشتر،
فهرموده یه کی ترمیزی یه که ده فهرمویت: "به هه ر ناویک بانگ
بکه ی جگه له وه ی خوا، ئه وه ی که خوا بانگی کردوی
"موسولمان" "باوردار"، "عبدالله" که واته چۆن ده لیت شیخ ابن
تیمیه ده لیت: به خۆت بلای سه له فی؟ ئه وه ی شیخ ابن تیمیه
ده لیت ئه وه یه که شوین سه له فی صالحین بکه وین.

باسی زانایہ کی تر تان بُو ٹہ کہم، شیخ العثیمین . سہ یرکہن،
ٹہم زانایانہ ٹہستیرہی گہشاوہی ٹہم سہردہمہن . ٹیستا لہ
دوونیا نہ ماون. ناصرالدین الأبا نی، شیخ ابن باز، شیخ العثیمین. لہ

کٹیبی Until When Will We Differ

کہ کٹیبی " (شیخ العثیمین) " ہ لہ پیشانگا کہیدا پڑگہ پی
دراوہ . لہ لاپہرہ ۵۶، کہسیکی ہندی پرسیار لہ شیخ العثیمین
دہکات: " لہ ولاتی ٹیمہ خہ لک بانگہ واز دہکات بُو " ٹیخوانی " و
" تہبلیغی "، ٹایا ٹہوان لہ سہر حہقن یان نا ؟ شیخ وہ لّام
دہداتہ وہ: " ٹہگہر ہر کہسی بانگہ وازی کرد بہرہو ٹیخوانی، یا
تہبلیغی، یا سہلہ فی، ٹہوہ ہلہ یہ. " پرسیارہ کہ لہ سہر سہلہ فی
نہ بوو، شیخ العثیمین نہ یہیشٹ ٹہویشیان بلّی . ہر کہسی بہ
خوی بلّی ٹیخوانی، یان تہبلیغی، یان سہلہ فی، بہرہو ٹہوہ بانگہ واز
بکات ، ٹہوہ ہلہ یہ. نہک من. سہیر کہ، د. زاکیر نایک ہیچ نیہ لہ
ٹیسلامدا . من سفرم. شیخ العثیمین ، ماشاء اللہ، پلہی ہلہ یہ. بویہ
من شوین فہوا کہی شیخ العثیمین دہکہوم . بویہ ٹہگہر ہر

سە لە فیه ک پەنجە بۆ من پادەکیشتی، پێویستە پەنجە بۆ شیخ
 العثیمینیش پابکیشتی. هەموو ئەم کەسانەش کە لە ئینتەرنێت
 ئەیبینن، نالین شیخ العثیمین فەرمویەتی بە خۆتان بلین سە لە فی،
 بە لکو دەلین فەرمویەتی شوین سە لە فی صالحین بکەون. بۆیە منیش
 ئەو دەلیم. بۆیە شیخ العثیمین هیچ کێشە ی نییە هەرکەسی شوین
 سە لە فی صالح بکەوێت. بەلام ئەگەر بۆئەو بانگەواز بکەیت کە
 بەخۆت بلێیت سە لە فی، دەفەرموێت: ئەو هەلەیه. بۆیە شیخ
 ناصرالدین الالبانی لە لایە ک دەفەرموێت: فەرزه. شیخ العثیمین:
 دەفەرموێت هەلەیه.

بەلام هەردووکیان پازین. هەروەها شیخ ناصرالدین
 الالبانی شەفەرموێت: ئەگەر بەخۆت بلێی سە لە فی و وابزانیت
 بەرزتریت، ئەو هەلەیه. هەروەها شیخ صالح الفوزان ئەفەرموێت:
 ئەگەر بلێیت من سە لە فیم و بەرزترم، ئەو هەلەیه. بۆیە ئەم
 گروپە ی سە لە فی کە دەلین سە لە فی بەرزە، هەرچەنە پازین کە بەخۆت
 بلێیت سە لە فی، بەلام پاشان بلێی من بەرزترم، من دەچمە
 بەهەشت، ئەوانی تر هەلەن، ئەو هەلەیه.

یہ کجیونی نورمہ تی نیسلام

شیخ صالح الفوزان، ناصر الدین البانی، شیخ بن باز. شیخ العثیمین له په نا ئه مان ده فہرمویت: نابی به خوټ بلئی سہ له فی . من وه کو شیخ العثیمین توند نیم. ئه گہر لیم پپرسن، ئه لیم : په سندتره به خوټ بلئی "موسلمان" ، ئه گہر که سیکیش به خوئی وت "سہ له فی" له هہندی باردا ده کریټ موباح بیټ. باشه، به کورتی نالیم حہرامہ. نالیم حہرامہ ، به لام په سندہ. له % ۱۰۰ سہ لامہ ته وشہی "موسلمان" به کار بهینین. زاناکان جیادہ بنہ وه، بوتریټ یان نہ وتریټ. ئه گہر که سیټک به کورتیہ کہی وتی له بری ئه وهی بلئیټ: من شوین قورئان وفہرمودہ وسہ له فی صالحین کہ وتووم، ده لیم: سہ له فیم، لایہ نہ سہ لامہ ته کہم وه هہموو گروپہ کانی تر بؤ دؤزه خ.

بہم شیوازہ هہ لہ یه. له بہر کورتی، ئه گہر بیشیلئی، موباحہ. نه که فہرز. من زیاتر له گہل فتوا کہی "شیخ صالح المنجد" م. ئه وه لئیټ: ئه گہر وا به خوټ ده لئیټ بؤ تیگہ شتن له وهی سہر به داهینہ ران نیت، ئه وه هیچ کیشہ یه کی نیه، به لام ئه گہر یه کیټک وتی:

من سہ لہ فیم، باشترم، ئہ وہ ہلہ یہ۔ باسی فہ رمودہ یہ کی
 پیغہ مبر (درودی خوی لی بیت) دہ کات لہ سہ ردمی مہ دینہ، شہر
 کہ وتہ نیوان "ئہ نصار" و "موہاجر" ہکان، بویہ ئہ نصارہ کہ
 وتی: "ئہ ی ئہ نصار ورن بہ لامہ وہ۔ موہاجرہ کہ وتی: ئہ ی
 موہاجرہ کان، ورن یارمہ تیم بہن۔ پیغہ مبر ہات تا بزانی،
 فہ رموی: ئہ مہ بانگہ وازہ بۆ جاہیلی۔ وک دہ شزانیت کہ بہ
 "ئہ نصار" بانگکردن خراب نیہ، بہ نگکردن بہ "موہاجر" خراب
 نیہ۔ بہ لام لہ بہر ئہ وہ ی لایہن دروست دہ کہن "ئہ ی ئہ نصار، ورن
 یارمہ تیم بہن"، "ئہ ی موہاجر ورن یارمہ تیم بہن"۔ پیغہ مبر
 فہ رموی: ئہ مہ بانگہ وازہ بۆ جاہیلی۔ لہ کاتیکدا "ئہ نصار" ناویکی باشہ،
 ئہ نصار واتہ یارمہ تیدہر، یارمہ تیدہ رانی محمد (درودی خوی لی بیت)۔

موہاجر واتہ ئہ وانہ ی کۆچیان کرد لہ پینا و خوا و
 پیغہ مبرہ کہ ی۔ ناویکی باشہ۔ بہ لام ہیشتا پیغہ مبر فہ رموی
 حہ رامہ، بۆ ناساندنی ئہ وہ ی من بہر زترم۔ بہ پشت بہستن بہ مہ،
 من نالیم سہ لہ فی حہ رامہ، ہلہ لیّم تیمہ گہ، بہ لام سہ لامہ ترینیان

"موسولمان" ه. ئە گەر بۆی من سە لە فیم چە ند ناریکیە کم هە یە،
یان خۆم بە شت دە زانم ، ئە وە کێشە یە . لە وانه یە سەر بکێشی بۆ ..
لە وانه یە ... مە تر سیدار بیّت. بۆ یە پیغە مبه ر قە دە غە ی کرد .
بۆ یە سە لامه ترینیان ئە وە یە کە (... بە راستی من لە پیزی
موسولمانانم) بۆ یی کە من موسولمانم، ئە گینا دە توانم بۆ ییم حە نه فی
تە واوم، شافعی تە واوم، حە مبه لی تە واوم، مالیکی تە واوم، سە لە فی
تە واوم، ئە هلی حە دیسی تە واوم، کێشە نیە . بە لام وە کو ناو بە
خۆت بۆ ی "موسولمان".

بوچوونی زانا مہزنہ گان

نیمام شافیعی (خوای لی پازی بیئت) فرمویہ تی: "بو ہر ناویک کہ پال دہدریتہ پال تہو ناوہی خوا بانگی پی کردوہ، تہو ہر شتیکی تربیت، کوفرہ . تہنہا دہتوانن بہوہ بانگ بکن کہ خواو پیغہ مہرہ کی بانگیان پی کردوہ، ہیچی تر. ہرشتیکی تر کوفرہ . بہ لام تہ گہر یہ کیک بہ ناویکی تر بانگ بکات، بہ نہ زانی بیئت، تہوہ کافر نیہ."

دہ زانیت شیخ ابن تیمیہ چی دہ لیت؟ دہ لیت: "تہ گہر یہ کیک کپنوش بہریت بو مرقفیک، وہ وابزانیت کہ تہوہ ٹاینہ، تہوہ بی بروا نابیت، مہ گہر یہ کی بوی پوون بکاتہ وہ و ہر بہر دہوام بیئت." شیخ ابن تیمیہ چ کہ سایہ تہ کی مہزن!

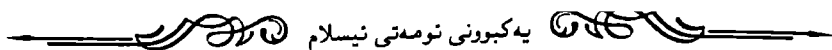
تہ گہر زیاتر بخوینیتہ وہ، "شیخ الشوکانی" فرمویہ تی: کہ تہ گہر یہ کیک خلی نہ ویکرد بو یہ کیکی تر جگہ لہ خوا، بہ نہ زانی، تہوہ بی بروا نابیت."

محمد ابن وہاب (خوای لی پازی بیّت) فہرمویہ تی: "ئیّمہ بہو کہ سانہ نالّین بیّ باوہر کہ دہچہ میّنہ وہ بۆ قہبری عبدالقادر ، یا بۆ قہبری أحمد البدوی ، یان ئەوانہی وەك ئەوانن، کہ وایہ چۆن دہتوانین بہ وانہ بلّین بیّباوہر کہ شیرکیان نہ کردوہ؟"

ئیّمہ پیّمان وایہ کہ زانیاریمان ہہیہ و دہتوانین تہ کفیر بکہین، ئەو کافرہ، ئەو کافرہ و ہرودہا. حەز دہکەم بہ دوو فہرمودہی پیّغہ مہر (درودی خوای لیّ بیّت) کوتایی پیّ بیّئم. لہ صہ حیجی موسلیم، بہرگی ۳، فہرمودہی ژمارہ ۴۵۶۵ دا ہاتوہ کہ "عرفجہ" (خوای لیّ پازی بیّت) دہ فہرمویّت: "پیّغہ مہری خوا (درودی خوای لیّ بیّت) فہرمویہ تی کہ کاتیّک دیت کہ ئاژاوہ لہ کۆمہ لگہ دا پەیدا دہ بیّت، وە ہەر کاتیّک ہەرکە سیّک یەك پیزی ئومہ تی نیسلامی تیّکدا بہ شمشیر لیّی بدەن وە ئەگەر نہ وەستا بیکوژن.

لہ صہ حیجی البخاری، بہرگی ۴، فہرمودہی ژمارہ ۳۶۰۶ دا ہاتوہ کہ "حذیفہ بن الیمان" (خوای لیّ پازی بیّت) دہ فہرمویّت: "خەلك حەز دہکەن پرسیار لہ پیّغہ مہر بکہن کہ چی

باشه، به لّام من حەز دەکەم بپرسم که چی خراپە، لە ترسی ئەو هی تووشی نەبم. وە پرسیم لە پیڤەمبەر که: ئیمە لە سەردەمی نەزانی و حالیکێ خراپدا بووین، خوا دەروی خیری لی کردینەو، ئایا لە پاش ئەمە خراپە پەیدا دەبیت؟ پیڤەمبەر فەرموی: بە لی، خراپە پەیدا دەبیت. ئە ی ئایا باشە روو دەدات لە پاشی ئەو خراپە یە؟ پیڤەمبەر فەرموی: بە لی. بە لّام بە "دخن" هە . صەحابە که پرسى "دخن" چیه؟ پیڤەمبەر فەرموی : کۆمە لیک که س پەیدا دەبن که بانگەواز بو شتیک دەکەن که پینمایى من نیە. صەحابە که دەپرسیت: ئایە دواى ئەو خراپە روو دەدات؟

پیڤەمبەر (ﷺ) فەرموی: بە لی. خە لکێک پەیدا دەبن که بانگتان دەکەن بەرەو ئاگرى دۆزەخ. بۆیە حذیفە (خوای لی پازى بیت) دەپرسیت: ئە ی دەبیت چی بکەین؟ پیڤەمبەر دە فەرمویت: لایەنى کۆمە لی موسولمانان و پیشەواى ئەوان بگرە. صەحابە که پرسىار دەکات: ئە ی ئەگەر کۆمە لی موسولمان و پیشەوا نە بوون؟ وە لّامە که ی پیڤەمبەر بریتىە لە: ئەگەر هیچ کۆمە لیکى موسولمان

—~~~~~ يه کيږونی نومتهی نیسلام ~~~~~—

يان پيشه وانه بوو نه وه خوټ به دوور بگره له هه موو لايه نه كان،
ته نانه ته گهر بگا به وهی ناچاری بووی که باوهش بکيهيت به
قه دی داري کدا هه تا ده گيهيت به خوا (سبحانه وتعاله) له پوڅی
دوايدا.

وآخر دعوانا أن الحمد لله ربی العالمین

ناومرۇك

رەت نۇمىرى	مەزمۇنى
۳	پەيغەمبەر رەزىيە ئەلەيھىس سەللەم
۵	پەيغەمبەر رەزىيە ئەلەيھىس سەللەم
۱۰	ھۆكۈمەتلىك جىياۋىزى نىۋان مۇسۇلمانان
۱۹	ئايى چۈر مەزھەبەكە كامىيان راستى؟
۷۷	دروستىردىن لايەن ئە ئىسلامدا
۸۴	چ ئاۋىك ئە خۇمان بىننىن؟
۱۰۲	دروستىردىن رېڭخراۋ ئە ئىسلامدا
۱۱۳	بۇچوۋى زانا مەزنىەكان
۱۱۷	ناومرۇك